

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
2157 So. Emerald Ave.
Chicago 16 Il.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
2157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Ketvirtadienis, spalį (October) 28 d. 1954 m.

Kaina 10 c.

Nr. 42 (214)

IX metal.

Kaina 10 c.

Respublikonų kandidatas į Senatorius Illinois valstybėje JOSEPH MEEK yra buvęs per 20 metų darbininkų ir smulkiųjų biznierių atstovu Illinois valstybėje ir yra išrūpinęs daug pa-
lankių įstatymų jiems. JOSEPH MEEK yra didelis lietuvių draugas, pasiryžęs aktingai
kovoti už Lietuvos valstybės atstatymą.

LAISVĖ NEGALI BUTI PADALINTA!

KONGRESMANO CH. KERSTENO KALBA

Aš laikau už didelę garbę, ga-
lėdamas pirmininkauti Atstovų
Rūmų Komitetui, kuris tyrinėja
Sovietų agresingus žygius ir kuris
buvo sudarytas praėjusių metų
pradžioje, kai pasikeitė demokratų
administracija. Komitetas sudary-
tas iš devynių narių: keturi —
demokratai ir penki — respubli-
konai.

Siuo metu komiteto tikslas yra
iširti būdus ir priemones, kurios
buvo komunistų panaudotos tau-
toms pavergti, ir išaiškinti, kas
dėjosi sovietų pavergtuose kraš-
tuose, atseit: kaip komunistai el-
gėsi su jų pavergtųjų kraštų gy-
ventojais.

Mes visi gerai žinome, kad tai
buvo labai skausmingi laikai. —
Skausmingi dėl to, kad komunis-
tai išplėtė savo įtakos galią, pa-
vergdami laisvai gyvenusias val-
stybes.

Jūs, Amerikos piliečiai, lietu-
vių kilmės, lenkų, čekų ar slova-
kų — jūs geriau žinote apie tai,
ką išgyveno ir šandien pergyvena
žmonės, pasilikę už geležinės už-
dangos. Ir Komitetas, kuriam aš
vadovauju, siekia iškelti ir paro-
dyti pasauliui visus faktus piktos
sovietų okupacijos. Šis komitetas
yra sudarytas, pritariant presiden-
tui Eisenhoweriui ir pareiškiant
norą pagelbėti pavergtųjų kraštų
išlaisvinimui, parodydamas pasauliui
tikrą teisybę ir išaiškinant visus
okupacijos faktus. Tai yra vienas
iš geriausių būdų kovoti su komu-
nistų sklaidžiama propaganda ir
išsaugoti viso pasaulio pritarimą
teisei ir teisybei.

Ankstybesnioji politika, sie-
kianti užmiršti sovietų pavergta-
sias tautas ir tenorinti tik išlaikyti
komunizmą veržimąsi, yra jau
pasmerkta.

Mes jau išgirdome iš daugelio
žmonių apie komunistų žiaurum-
us Lietuvoje. Aš prisimenu pasa-
kojimus daugelio žmonių, kurie
patys savo akimis matė kankini-
mus Rainių miške. Jie matė, kaip
NKVD jaunuolius — gimnazistus
gyvuliškai kankino ir žudė minė-
tame miške. Tai yra iškalbingas
pavyzdys sovietų okupacijos. Pa-
vyzdys be jokių išimčių.

Jei mes, amerikiečiai, tikrai su-
prastume, kas atsitiko sovietų pa-
vergtųjų valstybių gyventojams,
mes ir visais laisvais pasaulis tuoj
pat viską padarytume, kad laisvė
jiems būtų sugrąžinta. Žinokime,
kad tol, kol sovietai laikys po sa-
vo letena pavergtąsias tautas, to
naujo pasaulinio karo grėsmė ne-
bus pašalinta.

Prezidento Eisenhowerio poli-
tika yra iškelti viešumon visus
sovietų žiaurumus ir parodyti vi-
są teisybę apie pavergtųjų tautų gy-
venimą.

Aš žinau, kad JOSEPH MEEK,
jei jis būtų išrinktas į Senatą iš
Illinois valstijos, remis šią presi-
dento Eisenhowerio politiką ir pa-
dės pavergtųjų valstybių išlaisvini-
mo darbuose, nes juk laisvė negali
būti padalinta. Mes negalime tu-
rėti pusę pasaulio laisvą ir pusę
pasaulio pavergtą, panašiai, kaip
mes prieš 100 metų čia, Amerikoje,
negalėjome turėti pusę krašto lai-
svą ir pusę — nelaisvą. Ir ši da-

lyką jūs, Amerikos lietuviai, daug
geriau suprantate, negu kiti ame-
rikiečiai, nes jūs ten už geležinės
uždangos turite palikę giminių ir
draugų. Ir jūs esate labai bran-
gus turtais Amerikai, nes jūs ga-
litate didžiai patarnauti, atskleisda-
mi teisybę apie savo pavergtą šalį
ir ten kenčiančius žmones.

Aš nuosirdžiai tikiu, kad Joseph
MEEK, išrinktas į Senatą, bus
rimtas talkininkas ir kovotojas
jūsų arba jūsų tėvų gimtinės lai-
sinimo darbe.

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFO S. LOZORAČIO PADA- RYTAS PER RA- DIJĄ PAREIŠKIMAS

Prieš penkiolika metų, 1939
metų spalio 10 dieną, Maskvoje
Lietuvos ir Sovietų Sąjungos Vy-
riausybės pasirašė vadinamąją —
Savitarpinės Pagalbos sutartį. Ši
data yra svarbi mūsų istorijai, nes
ji žymi Sovietų užpuolimo prieš
Lietuvą pradžią, to užpuolimo,
kurį aštuonis mėnesius vėliau So-
vietai užbaigė, užplūsdami mūsų
kraštą raudonąja kariuomene ir
jį visiškai okupuodami. Jau pats
tos sutarties sudarymas buvo So-
vietų smurto pasėka.

Kilus antrajama pasauliniam
karui, Lietuvos Vyriausybė tuo-
ju paskelbė neutralumą ir jo
stropiai laikėsi. Nė viena kariau-
jančiųjų valstybių neturėjo pag-
rindo nusiskųsti Lietuvos laikys-
na ir tokių skundų Lietuvai ne-
reiškė. Lygiu būdu savo politikoje

ir Sovietų Sąjunga Lietuva vad-
davosi tiek tarptautinės teisės nuo-
statais, liečiančiais neutralių val-
stybių padėtį, tiek savo noru pa-
laikyti draugiškus santykius su
kaimyninėmis valstybėmis — tai-
gi ir su Sovietais.

Nežiūrint tokios mūsų politi-
kos ir nežiūrint to fakto, kad iš
Lietuvos pusės Sovietų Sąjungai
nebuvo mažiausio pavojaus, Mas-
kvos Vyriausybė 1939 metų spa-
lių mėnesio pradžioje pareikalavė,
kad Lietuvos Vyriausybė sudary-
tų su ja vadinamąją Savitarpės
Pagalbos Sutartį. Ši reikalavimą
bolševikai parėmė grąšinimu, kad
jeigu sutartis nebus pasirašyta,
raudonoji kariuomene, kurios di-
delis skaičius jau buvo tam tiks-
lui sukonzentruotas mūsų pasi-
jėgose, įžengs į Lietuvą. Šitokiu būdu
kalbama sutartis smurto grąšini-
mu buvo Lietuvai primesta. Ein-
nant sutartimi Lietuva buvo pri-
versta išleisti Sovietų garnizonus
neva Lietuvos sienoms ginti, kar-
tų su Lietuvos kariuomene. Gre-
ta šito nuostato, Sovietų Sąjunga
toje pat sutartyje iškilmingai pa-
kartojė savo ankstyvesnių sutar-
čių pasizadėjimus — gerbti Lietu-
vos suverenines teises, ypač jei jos
valstybinę, ekonominę ir sociali-
nę santvarką ir, bendrai nesikišti
į Lietuvos vidaus reikalus. Šitas
iškilmingas pasizadėjimas pasiro-
dė tiek pat vertas, kiek bet kuris
kitas Sovietų tarptautinis pasiza-
dėjimas, būtent, jis pasirodė ne-
ko nevertas. 1940 metų birželio
mėnesio penkioliktą dieną Sovietų
Sąjunga užpuolė Lietuvą, įsi-
kišo į jos vidaus reikalus, sulaužė
jos suverenines teises ir sunaikino
mūsų valstybinę, socialinę ir
ekonominę santvarką. Vadinamo-
ji Savitarpės Pagalbos Sutartis su
visais jos iškilmingais pasizadė-
jimais buvo Sovietų sumanyta ir
mums jėga primesta tik kaip vie-
na priemonių Lietuvą visiškai oku-
puoti.

Spalio dešimtos dienos data
nėra vien tik istorinė, tolimų
įvykių sukaktis. Ji yra įrašyta
kiekvieno lietuvių širdyje kaip
priminimas tos gilios ir neužgy-
jamos žaizdos, kurią lietuvių tau-
tai sudaro Sovietų okupacija. Tai
žaidai užgydyti ir mūsų tautos
ateičiai patikrinti, tėra vienas,
vienintelis būdas: Lietuvos Res-
publikos nepriklausomybės atsta-
tymas. Tai žinome ne tik mes,
lietuviai, bet taip pat kitos civili-
zuotojo pasaulio tautos. Gerbda-
mos Lietuvos teisę į nepriklausom-
ybę, žinodamos tikrąją lietuvių
tautos valią būti laisvai ir smerk-
damos Sovietų Sąjungos padary-
tąjį Lietuvai smurtą, civilizuotos
tautos po šiai dienai nepripažįsta
Lietuvos Sovietų Sąjungos dali-
mi. Tai yra retas istorijoje tarp-
tautinio solidarumo pasireiškimas.
Jis įkvėpia tikrumą, kad lietuvių
tautos pasiryžimas atstatyti savo
nepriklausomą valstybę bus įvyk-
dytas.

Dėl agresijos formulės
NEW YORKAS, spalio m. 22.
Jungtinių Tautų posėdiuose da-
lyvaujančios delegacijos šandien
gavo ryškų įspėjimą dėl jų ren-
gios naujos formulės agresijai api-
būdinti. Tas įspėjimas atėjo iš
Pavergtųjų Tautų Seimo, kuris
šandien vėl buvo susirinkęs vie-
sutinio posėdžio New Yorke (vie-
sio skersai gatvę priešais Jung-
tinių Tautų Rūmus).

Seimas, kuriame dalyvauja de-
vyinių Sovietų Sąjungos okupu-
otų ar jos kitaip užviešpatuotų tau-

VYTAUTAS STANEIKA

KAIP TATAI SUDERINTI?!

Buvau nutaręs nesikišti į šių
metų rinkimų kampaniją, bet ka-
da į mano rankas pateko laiškas,
kuris buvo rašytas vienam Ame-
rikos lietuvių veikėjui ir kuriame
kalbama, kad dienraščiai "Drau-
gas", "Naujienos", ir "Vilnis" nu-
tarę vieningai remti Demokratų
sąrašą per ateinančius rinkimus,
pakeičiau savo nusistatymą.

Pirmiausia, man kilo klausi-
mas, kodėl visi lietuviški dienra-
ščiai, taip karštai remia demokra-
tus? Į šį klausimą gali būti įvai-
rių atsakymų, bet būdingiausi,
kuriuos teko išgirsti diskutuojant
su Amerikos lietuvių veikėjais,
yra šie:

1. Demokratai negailėjo pini-
gų savo propagandai,
2. Idėjinis panašumas, ir
3. Baimė respublikonų kietos
rankos.

Be abejo, demokratai turi ne-
maža nuopelną Amerikos vidaus
gyvenimui, tačiau, turbūt niekas
neginčys, kad demokratai yra pa-
darę fatališkų klaidų Amerikos
užsienio politikoje, k. a.: Jaltos
ir Potsdamo konferencijos, Kini-
jos praradimas, Korėjos ir Indo-
kinijos karų pralaimėjimas, So-
vietų Rusijos įsigalėjimas, ir. t. t.

Todėl kyla klausimas, ar paly-
ginus demokratų nuopelnus su jų
klaidomis, kurios, ypač Lietuvos
būdo likimines, ar lietuvių turi
moralinę teisę balsuoti už juos?
Kas yra nuosirdus lietuvis patri-
jotas ir kam rūpi ištikro Lietuvos
išlaisvinimas, tas pasakys, kad
ne.

Bet kaip tada suderinti ponų
Šimučio ir Grigaičio akcija su jų
padėtimi ALT-toje? Juk ALT
vieninteliu uždaviniu yra — Lie-

tuvos išlaisvinimas. Stovėdami
priekyje Lietuvos išlaisvinimo ak-
cijos Amerikoje, jie privalo pa-
miršti savo partinius kromelius.
Tačiau daugeliu atvejų jie įrodė,
kad partija, jos laimėjimas, o ne
Lietuvos išlaisvinimas jiems rūpi.
Todėl reikšdami nuomonę, ne tik
patrijotų lietuvių, gyvenančių A-
merikoje, bet ir nuomonę Lietuvos
partizanų, kruvinas kančias ken-
čiančių Lietuvos gyventojų, turiu
viešai pareikšti, kad minėti po-
nai neturi jų pasitikėjimo ir, kad
jie kalba jųjų vardu neteisėtai.

Šį mano pareiškimą dar dau-
giau sustiprins faktas, kad ponai
Šimutis ir Grigaitis taip svarbiu,
ne tik Amerikai, bet ir Lietuvai
(nuo Amerikos užsienio politikos
priklausoma ir Lietuvos likimas) mo-
mentu, ranka rankon eina su drau-
gu Prūseika, dėl kurio patriotiš-
kumo Sovietų Rusijai, turbūt, nie-
kas neabejoja?

Kad ir neigiamai gyvendamas A-
merikoje, spėjau įsitikinti, kad gy-
venimo gerbūvis Amerikoje ne-
priklausoma nuo vieno ar kito as-
mens. Jis yra nedaloma dalimi
pasaulinės politikos ir ūkio kon-
junktūros, kurią tik kieta ranka
gali pasukti mums norima krypti-
mi. Kas gi, jei ne respublikonai,
parodė tą kieta ranką užsienio
politikoje? Kas, jei ne respubli-
konai apvalė nuo raudonųjų pa-
tarėjų Amerikos administraciją?
Kas, jei ne respublikonas Kerste-
nas veda Lietuvos pavergimo by-
lą? Ar kyla kam nors dėl šito ko-
kių nors abejonių? Jei ne, tai
kam agituoti už partiją, kur žada
Lietuvai amžiną vergiją?! Ne žo-
džiais, bet savo darbu, savo po-
litika...

tų delegacijos, pareiškė, kad Jung-
tinėse Tautose siūlomasis naujas
agresijos apibūdinimas tik patar-
nautų tolimesniems komunistinės
agresijos veiksams palengvinti
bei pateisinti. Šio seimo priimtoje
tuo reikalu rezoliucijoje siūloma
Jungtinėms Tautoms visų pirma
atidžiai pažvelgti čia pat nurody-
tus jau įvykdytus sovietų ag-
resijos veiksmus, atitaisyti jų su-
kurtą padėtį, ir tik tada igyven-
dinti naują tarptautinę nepuolimo
sutartį.

Prie to prijungta ir kita šio se-
mo rezoliucija, kurioje laisvų kra-
štų delegacijos Jungtinėse Tautose
devynių pavergtųjų tautų vardu ra-
ginamos pasmerkti sovietų įvyk-
dytusios agresijos veiksmus ir
sudaryti sąlygas pavergtųjų tautų
nepriklausomybei bei suverenu-
mui atstatyti.

Be to, seime priimtos ir atitin-
kamoms delegacijoms Jungtinėse
Tautose tuojau perduotos šios re-
zoliucijos bei memorandumai:
dėl taikos sutarčių sulaužymo iš
sovietų pusės ir jų užviešpatuotų
kraštų sumilitarizavimo; dėl reli-
gijos persekiojimo sovietų viešpa-
taujamuose kraštuose; dėl pri-
verstinio darbo sistemos tuose
kraštuose praktikavimo bei prie-
monių tai praktikai sustabdyti;
dėl siūlymo: Bulgarija, Rumuni-
ja ir Vengrija priimti į Jungtinių
Tautų Organizaciją, griežtai pa-
sisakant prieš tą priėmimą tol,
kol tiems kraštams atstovaus ma-
rionetinės vyriausybės.

Seimo diskusijų santrauka maž
daug kas pusvalandis išleidžia-
muose biuletenuose irgi buvo per-
duodama į Jungtines Tautas —

delegacijų ir ten akredituotų spau-
dos atstovų biurais. Pertraukus
metu įvyko delegacijų pirmininkų
pasikalbėjimas su spaudos atsto-
vais.

Jau pasirodė ir pirmasis leidi-
nys apie Pavergtųjų Tautų Seimo
(Assembly of Captive European
Nations — ACEN) darbus. Tai
68 puslapių knyga, anglų kalba,
apimanti 1954 m. rugsėjo 20 ir 21
d. d. posėdžius. Joje išdėstyti ir
seimo organizacijos nuostatai (pa-
našūs į Jungtinių Tautų), dele-
gacijų sudėtis, komisijų vadovybės,
pirmuose posėdiuose priimtos re-
zoliucijos ir delegacijų padarytų
pareiškimų tekstai. Krinta į aki-
žymus pabaltiečių vaidmuo šioj
instrukcijoj: pagrindinis — bend-
rųjų reikalų — komisijos pirmi-
ninkas latvis (V. Masens), politi-
nės komisijos — lietuvis (V. Si-
dzikauskas), ekonominės komisi-
jos — estas (A. Kitt). Socialinių
reikalų ir teisių komisijų pirmi-
ninkai — lenkai, bet pirmosios vi-
cepirmininkas estas, o antrosios
sekretorius — lietuvis (A. Trima-
kas). Po viena narį kiekviena de-
legacija turi visose komisijose.

Specialiąją Lietuvai liečią parei-
škimai leidiny yra: bendras estų,
latvių ir lietuvių delegacijų pro-
testas prieš Sovietų vyriausybės
uzurpaciją tų kraštų atstovavimo
Jungtinėse Tautose (14-tas pusl.);
tas protestas savo laiku bu-
džiojoj spaudoj atžymėtas ir lie-
tuvų delegacijos pirmininko V.
Sidzikausko kalba (34—37 pusl.).
Trečias šio seimo plenumo po-
sėdis bus lapkričio 7—8 d. d.

K. Steponavičius
"Pirmyn" choro vadovas

PASISEKĖ OPERETĖ LAIMA

Vienas seniausių lietuvių chorų Čikagoje yra "Pirmyn", kuris įsteigtas 1909 m. ir šandien vienas pirmiausių. Choro vadovauja jau nuo 1929 metų (šiame mini savo 25 metų sukaktį) Kazys Steponavičius. Jo vadovaujamas choras 1938 m. lankėsi Lietuvoje ir turėjo visą eilę koncertų. Jo nuopelnai įvertinti ir apdovanojami Gedimino III ir Trijų Liepsnų II-jo laipsnio ordinais. Jis chorą Lietuvon atvežė savo lėšomis ir kokios tik buvo gautos pajamos Lietuvoje už koncertus, atiduoda Ginklų Fondui. Choras anuo metu, kai lankėsi Lietuvoje, turėjo 45 dainininkus. Koncertavo ir Vilniuje. Be dainų, jo repertuare eina ir operetiniai dalykai. Geriausiu pasisekimu ėjusi operetė "Laima", spalio 10 d. ėjo trečią kartą ir, nors lietus skandino Čikagą, bet publikos buvo kimština. Operetė "Laima" trijų veiksmų su sunkiu pastatymu, kai reikalinga ir solistai, baletas, bet K. Steponavičius viską išvežė ir publika nebuvo apvilta. Tenka paminėti ir žymesnius aktorius: Ona Skerver — Stephens, J. Laurusonis, J. Avelis, kurie itin gerai atliko ir publikos buvo po kelius kartus išaukti. Dar kas, jo choras pamėgtas ir tremtinių, kad pusė choro ristių yra tremtinių. Gražus ir sveikintinas bendradarbiavimas. Apskritai, vaidinimas pasisekė geriausiai ir netenko ko ir primesti, nors veikalas svetimas, bet pati idėja graži ir gyvenimiška, nes-

šaipanti, svarbiausia, išpildymas. Žinot reikia viena, kad reikalas yra su paprastais choristais, ne solistais profesionalais ir dar žmonėmis dirbančiais fabrikuose. K. Steponavičius yra prityręs chorvedys, aktorius, pedagogas ir muzikas, kad jis nesišvaisto tik veikalo vardu ir pareigos atlikimu, kas spenoje mirtina, o duoda gyvenimo veiksmą. Jis moka parinkti ir sudaryti repertuarą, kad būtų nauda ir malonumas žiūrovui, bet ir mokykla — choristui, aktoriumi. Juk jo choras išugdė ir pagarsėjęs Metropolitan operos solistą Algirdą Brazį, dramos aktorę Petronėlę Petravičiūtę—Milerienę ir eilę kitų, tai ir tas pasako. Be šio choro, jis dar turi kitus du choros, bet kitataučius. Spalio 24 d. East Čikagoje statė su kroatų chorū (kurį jis vadovauja) "Linksmąją Našlę". Dar šiemet žada ką naują duoti ir "Pirmyn" chorą. Apskritai, pasirinktas žanras ir choro charakteris, skiriasi nuo kitų chorų, bet nėra jokia konkurencija, o darbas lietuvių ir lietuviškos dainos ugdymas. Jo choras skirtingas, turi būdingą charakterį — jėgos, ugnies ir vaidybos. Repertuaras mišrus ir taisyklas laiko dvasiai ir sykiu progresinis. "Pirmyn" choras buvo garsumo ir anais laikais, kai Čikagoje vyravo "Birutės", "Vyčių" ir kiti pagarsėję chora, bet ir šis iš visų skyrėsi, toks ir liko. Džiugu yra, kad su daina ir jaunoji karta jau čiagamė, nesiskiria ir pagauja lietuvišką dainą ir kitataučiuose.

A Kairaitis.

Ona Steponavičienė, op. "Laimoj" vaidinusi Laimos rolę

KELIONĖ

(Tėsinys)

Toliau viskas vyksta kitu pagrindu ir kitoj pokštumoj. Kai Julius pasitašo ir išėina iš ligoninės, mieste šeimininkauja anglai ir amerikiečiai. Likusieji fabriko darbininkai ypatingoje globoje ir privilegijuoti. Jie laikomi sąjungininkais, jie naudojami Juliaus Juliaus žygdarbiu, kad sukilo ir pasipriešino vokiečiams. Gyvena viešbutyje, valgyti ir gerti netrūksta, ir mergų — kiek tik nori. Net keli sugautieji fabriko meistrai, kurie žiauriausiai elgėsi, atiduoti darbininkų sadistiškam pasityčiojimui ir kankinimams. Jų skaičiuje ir Weissas patekęs, kuris drauge su kitais karo nusikaltėliais būsiąs teisiamas ir pakartas. Nesuvaldomas tame viešbutyje situimas, girtavimas ir begėdiškas štvirkavimas. Tikra Sodoma. Julijų apstulbina. Jis bėga iš ten. Bėgdamas pastebi Tatjaną, to pat fabriko buvusią darbininkę, įstrigusią jam pirmia. Tatjana visai jauna, vos 16-os metų, baukšti, trapi ir visai viena. Julius nurią ją už rankos ir tempte ištempia iš tos orgijos.

Visas dabar Juliaus rūpestis globoti Tatjaną ir sutvarkyti būsimąjį jos gyvenimą. Nors Tatjana rusiško auklėjimo ir orientacijos, bet iš jos atsiminimų ir pasipasakojimo Julius nusprendžia, kad ji lietuviškos kilmės, bent iš tėvo pusės. Stengiasi jai tauti išmokyti ir gražinti prie savojo karmieno. Mergaitė klausosi, bet vietiek veržiasi ir Rytus. Pasirodė, kad ji jau išregistravusi sovietų

repariacinėj komisijoj. Julius prieš jos norą ir valią skuba išregruotai. Bet kur dabar dėtis su ta mergaite, kaip gyventi ir maitintis? Pasuka į pereinamąjį įvairių tautybių stovyklą. Suzino, kad čia vadovybė grynai bolsėvikiška. Nutaria vykti į lietuvių stovyklą. Bet ji toliau. Geležinkelis tebėra nesutvarkytas, tik už dešimt dienų išeis ten traukinys. Lėkštinai susitvarko tame pat mieste, apsigyvena beveik viename kambaryje. Džiaugiasi patrauklios mergaitės artumu ir draugyste. Gyvena kaip brolis ir sesuo. Bet nelgait. Stovykloj įvyksta žiaurios scenos. Ginkluoti kareiviai gaudo ir priverstinai veža į Rusiją, nors ir nenorinčius. Labai jautriai visa tai pergyvena Tatjana ir pabūgsta.

Per tą patį laiką įvyksta smarkus susikirtimas ir net mūšytynės su Lorenzo dėl išryškėjusių pasaulėžiūros skirtumų. Julius kaltina nesantį komunistą, kaip tikėjosi, kurstantį prieš jį partiją ir pagrobęs Sovietų pilietybę, su kuria gyvena pasislėpęs. Vėliau Lorenzo prisipažįsta, kad jam esą pavesta nužudyti Juliją. Tik praeties sentimentalai sulaikė. Bet jis nusikratysiąs šį silpnumą ir įvykdys ją.

Lorenzo tikrai veikė. Julius nenužudė, bet Tatjaną jam išplėšė. Pasinaudojo Juliaus jausmingumu, besiliginčio Grigorijaus ir nežinančio, kur jis yra. Prieš pat ešelono išvykimo į Rusiją Julius gavo raštelį: "Grigorijus šį rytą išvažiavo. Jis labai nori pamatyti tave. Jis yra sovietų piliečių stovykloje".

25 METAI MUZIKOS VEIKLOJE

(A. Kučiūno sukakties proga)

"Gyvenimas be muzikos būtų nesuįprastimas" — teigė syki garsumo vokiečių filozofas F. Nietzsche. Kad jis galvojo teisingai, įrodo net ir mūsų visos lietuviškos išėivijos pastangos savo gyvenimą, dažnai pilką ir skurdų, pajavairinti muzika. Iš tų pastangų, prasidėjusių tremties stovyklų barakuose ir vėliau išlėjęs į bendrą Amerikos lietuvių muzikinį gyvenimą, negalima išskirti Aleksandro Kučiūno vardo.

Išėjęs solidžią Lietuvos ir karo metu Dresdeno teatrų praktinę mokyklą, Aleksandras Kučiūnas, vos tik sąlygos leido, su koncertais aplankė beveik visas didesnes Vokietijos lietuvių stovyklas. Tos pastangos buvo vainikuotos net Rossini operos "Sevilijos Kirpėjas" pastatymu, diriguojant jam pačiam Aleksandriui Kučiūnui.

Emigracija iš tų gražių pastangų ir kruopštaus darbo paliko tik mielą atsiminimą. Amerikon anksčiau ar vėliau patekė beveik visi iš Lietuvos pasitraukę žymesni muzikai, išsiskleidę po visą platų kraštą, tik iš lėto ir paskirai pradėjo reikštis bendrame JAV lietuvių muzikiniame gyvenime. Bet ir čia kalbant apie bent kokį žymesnį paskutinio 5 metų muzikinį įvyki, sunku aplenkti Kučiūno vardą. Kuriamė jis nėra dalyvavęs, kurioje didesnėje kolonijoje jis dar nėra buvęs?

Sakoma, kad muzika yra tarptautinė kalba, suprantama visiems. Kiek daug kartų lietuviškai kalba prabilo į kitus, kreipdamis dėmesį į savo krašto likimą ar tik šiaip pareikšdami savo, kaip kultūringos ir muzikalės tautos, vizitinę kortelę. Tokiais atsitikimais dažnai patiekiami liaudies muzika, tačiau kartais, ir visai teisingai, parenkami ir savo simfoninės ar operinės muzikos kūri-

niai. Pasitaiko, kad savo sugebėjimus, pvz., piano srityje, lietuviškai tegali atskleisti interpretuodami didžiųjų pasaulio kompozitorių kūrinius, kurie priklauso viso pasaulio bendram lobynui.

Betgi muzikos kalba, kuri, tiesa, yra visom tautom suprantama, šalia to savo puikaus privalumo, slepia ir kai kuriuos nemažus pavojus. Kad padarius išpūdi, kad užimponavus, patikus, neužtenka vien ta kalba prabilti, reikia ją ir tobulai mokėti. I Paderewskis, bene populiariausias visų buvusių pianistų, dėl to savo populiarumo buvo pastatytas atgimstančios Lenkijos priešakin. Kad į ją akreipus plačiojo pasaulio dėmesį ir laimėjus jo simpatijas. Paragavęs politikos Paderewskis nutarė: "Skambinti pianinu yra sunkiau, negu politikuoti. Sunkiau sujauzdinti gelsvus klavišius, negu žmonių širdis." Atseit, kad paveikus žmonių širdis, pianistas ar aplamai muzikas, pirma turi sujauzdinti pianino klavišius, o tam reikia daug darbo, trūsio ir talento.

Mes dažnai atleidžiame savo tautiečiui artistui jo išpildymo netobulumus. Juk jis mūsų. Tačiau muziko netobulumai negali būti nepastebėti svetimo muziko žinovo. Jis klausosi be patriotinės gyslės — priemašos. Jis sąžiningas, objektyvus kritikas už mus pačius.

Džiugu, kad Aleksandras Kučiūnas iš svetimųjų gavo geriausių pažymius. Vokiečių kritikai, turėję progos paklausti lietuvių koncertus, pastebėjo, kad už jų didelį pasisekimą, nemaža dalimi yra kaltas A. Kučiūnas, kurį vadino "itin jautriu palydovu" (Schwaebische Landeszeitung), labai nusimanančiu ir kultūringu (Augsburger Tagespost), "visai patikimu" (Stuttgarter Nachrichten).

Šiapus Atlanto A. Kučiūną "talentingu dirigentu" vadina Chicago Daily Tribune kritikas Seymour Raven. Kaip "seasoned and authoritative conductor" jį atestuotuoja specialus Musical Courier. Sun-Times žinomas muzikos kritikas Felix Borowski, keletą kartų Kučiūnui nepasigalėjo komplimentų. Kaip dirigentas, girdi, jis žinąs, kaip savo vadovaujamas jėgas vesti į pasisekimą, kaip akompaniatorius, anot F. Borowskio, A. Kučiūnas esąs puikus "prietaria ir The Gary Post Tribune. "The accompanist's playing said things to singers that gave spontianiety to their every phra-

25 metai muzikos veiklos: Lietuvoje, Vokietijoje, Austrijoje, Amerikoje. Nuo Baltijos iki pat Pa-

tavo torontiškis The Telegram. se" — po vieno koncerto konsta-

* —

Iš gero tautiečio paprastai laukiama, kad jis ne tik pats džiaugtųsi savo žiniomis ir patyrimu, bet ir pasidalintų jomis su kitais, prisidėdamas prie bendros tautinės kultūros pakilimo. A. Kučiūnas yra iš tų, kuriems to nereikia aiškinti. Jau dirbdamas Lietuvos operoje, jis susitarė su Spaudos Fondu parašyti eilę muziką ir jos kūrėjus populiariųjų knygų. Apie pirmą tos rūšies knygą "Vagneris" kompozitorius Vladas Jakubėnas 1939 metais rašė "Lietuvos Aide": "Sprendžiant iš tos knygos, A. Kučiūnas... jungia muzikinį ir bendrą išsilavinimą su literatūriniais gabumais... Tikimes, kad gražiai debiutavęs, jis duos mums ir daugiau..." Deja, karas, ir jį sekę įvykiai tą darbą nutraukė. Tai nemažas nuostolis skaitančiai visuomenei. Galima tik tiek pasiguosti, kad ir dabar Kučiūnas savo visą laiką paskiria, nors ir mažesniai, bet vis dėlto pusėtinai gausiam savo mokinių — dainininkų ir pianistų — būriui. Jei tos pastangos ir neįsugdytų naujų virtuozų, jos praplėstus mokinių asmenybę. Juk jau prieš kelis tūkstančius metų išmintingasis Platonas pastebėjo, kad muzikinis lavinimas yra net svarbesnis už bet kurį kitą, nes per jį "ritmas ir harmonija randa kelią į kiekvieno sielą". Na, ritmo ir harmonijos, tarp kitko, pasigendaime, turbūt, ir mūsų visuomeniniame gyvenime.

Spalio 31 d., Marijos Aukšt. Mokykloje, Aleksandras Kučiūnas, tiek daug muzikiniai talkinęs kitiems, ar tai koncertuose, ar tai tik "muzikiniai įreminant" kito pobūdžio parengimus, ruošia savo koncertą. — Simfoninį koncertą, pasitelkęs keliasdešimt — siojo Čikagos simfoninio orkestro narių. Rengti tokį koncertą vien tik klau sytojų malonumui, nepinant jo su kokiais visuomeniniais įvykiais, yra rizikingas dalykas. Simfoninis orkestras yra brangus dalykas. Tačiau 25 metus išdirbus muzikos tarnyboje, syki galima sau leisti ir tą prabangą. Syki reikia ir pačiam išsiskleisti, pademonstruojant ne tik jau mums pažįstamus dirigento sugebėjimus, bet ir koncertinio pianisto (diriguojant ir pačiam skambinant Bacho koncertą fortepionui)...

25 metai muzikos veiklos: Lietuvoje, Vokietijoje, Austrijoje, Amerikoje. Nuo Baltijos iki pat Pa-

25 metai muzikos veiklos: Lietuvoje, Vokietijoje, Austrijoje, Amerikoje. Nuo Baltijos iki pat Pa-

cifiko pakraščiu. Visokių rūšių muzikiniuose parengimuose. Ir visų pažiūrų lietuviškų organizacijų parengimuose. Palydint pasaulines garsenybes, kaip Totti del Monte, Elsa Gavetti, Ljub Wel-litsch. Palydint gal mažiau garsius, bet mums itin brangius savuosius dainininkus, pradėdant Kipru Petrauskui ir baigiant pradedančiaisiais. O kiek dar daug darbo atlikta tyliai, be publikos, įvedant kitus į paslaptingą muzikos pasaulį, į tos muzikos, kuri taip dažnai pagrazina ir įprasmina mūsų gyvenimą.

(m)

VAIKŲ TEATRAS

Chicago Lietuvių Vaidinimo Teatras buvo įsteigtas Illinojaus LTB Mokytojų Sekcijos pastangomis ir darbą pradėjo 1950. VIII.17. Vienas iš Vaidinimo Teatros iniciatorių — mokytojas D. Velička, rašydamas spaudoje apie Vaidinimo Teatrą, pastebėjo, kad svetima dvasia mokyklose iš vienos pusės, ir svetima užmokyklinė aplinka iš kitos, sudaro nūdieną tautinės dvasios tuštumą, į kurią yra patekęs mūsų mokyklinio amžiaus jaunimas. Užmokyklinė lietuviškai aplinkai kurti ir buvo įsteigtas VAIKŲ TEATRAS, kaip lituanistinio, grožinio, dorinio auklėjimo mokykla.

Vaidybinei šio teatro daliai vadovauti buvo pakviesti rež. Stasys Pilka, baletinei — Ir. Eidrigevičiūtė, muzikinei — St. Kalvaitis.

Chicago Lietuvių Vaidinimo Teatros atidarymas įvyko 1950. XII. 2, Eleventh Street Theater, Chicagoje. Atidarymo žodį tarė Vaidinimo Teatros Garbės Globėja J. Daužvardienė, ALT atstovė ir Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis. Atidarymui pirmininkavo M. Kriškėnas.

Buvo suvaldintas Viktoro Šimačio įscenizuotas 3-jų veiksmų vaidinimas su prologu "Devyni broliai ir sesuo Elenytė". Vaidinimui vadovavo rež. St. Pilka, šokių paruošė Ir. Eidrigevičiūtė, akompanavo St. Kalvaitis. Scenovaizdis dail. Vl. Vijeikio. Vaidinimo: Nijolė Šalkauskaitė, Vita Pavilčiūtė, Dalia Juknevičiūtė, Kazys Oželis ir kiti. Kanklininkas buvo Šimkus.

"Devyni broliai ir sesuo Elenytė" kartota toje pat salėje 1950. XII.3 ir 1951. V.6 Šv. Antano parapijos salėje, Ciceroj.

(Nukelta į 6 psl.)

išryškinti. Jų gana apstu knygoje. Jie taip suliejami su realybe, kad sunku susigaudyti, kur čia praetis gabaliukas, o kur dabartis. Labai atsidėjęs tenka skaityti knygą, kad tikrai susivoktum.

Kitas dalykas, kurį ne visi gal pastebės, tačiau prikišamai jautiamas, tai kompozicinis veikalo trūkumas. Dažniausiai veikalo pradžioje esti siužeto užuomazga ar ekspozicija, kuri glaudžiai, didėjančia įtampa susieta su visuma. Tai esminis dalykas, nes įveda ir neblaško skaitytoją, bet sukaučia jį tinkama prasme. Kelionėj toji įžanga netikslai, neparemta ir netgi tendencinga atrodo.

Kam čia, sakysim, tas vienuolynas ir tėvas Galėnas, jei vėliau visa tai iškrinta iš veiksmo eigos, jei Julius taip įsikabina to Grigorijaus, lyg mažas vaikas motinos sijono klostų? Tas vienuolynas čia taip tinka, kaip ir vieno veikalo antraštė: Ora pro nobis. Tik įtarimas, kad čia taikomasi prie palankesnių aplinkybių. Todėl pirmieji 32 puslapiai praleistini be jokios skriaudos. Pabėgimas į Vokietiją irgi nėra nei būdingas nei stiprus. Daug klaidiau ir siaubingiau bėgo žmonės. Pradėtina nuo 3-jo skirsnio. Sveikiau būtų pačiam veikalui ir skaitytojams įdomiau.

Nereikalingas ir visas tas epizodinis įtempimas su vokiečių karininko žmona. Vėl keliu puslapiu rūpinosi tos moters morale ir jaudinimo, kas jai lengvai nueis su kitais vyrais? Juk tai spėliojimai tikti ir jie nepateisinti. O Julius aprioriniai sprendimai labai abejotini. Jis visai nepažįsta dar nei

gyvenimo nei moterų. Jis tikrai naivus ir perdėtai jautrus vaikinas. Dėl anos karininko žmonos elgesio, kai ji, vos palydėjusi savo vyrą į frontą, čia pat restorane jau meliiai ir glaudžiai šnekasi su kapitonu. Julius nepaprastai susieliojęs ir daug pergyvena. O ką gi jis vėliau daro su Hilde, ir tai beveik jos vyro akivaizdoje? Hildė jam tampa beveik moters idealu. Dėl jos garbės jis galėjo būti užmuštas ar sunkiai sužalotas. Tuo tarpu Hildė rafinuota paleistuvė. Ne prostitutė, ne, nes ta padoresnė ir verta užuojautos. Prostitutės tai profesija ir uždarbio šaltinis. O kas gi Hildė verčia šaltai, abejingai paleistuvauti? Gal čia jau toks jos įprotis ar prigimtis?

Nesuįprastama vėl, kokio čia siaubingumo ar mistikos norima sukelti, kai Julius, vos įžengęs į Vokietiją, nuolat šūkauja: Kartagina! Kartagina! Tikroji Kartagina, ta prasme, kaip Julius šaukia, prasidėjo po karo. Tada tai pagrįstai galėjo šaukti ir kankintis, kas jautrus ir doroviškai nesusmukęs dar.

Kelionė visai išlaikyta lankininkų dvasioje. Vyrauja ne idėjinis, bet grynai estetinis pradas. Nėra ir patriotinio "tuščiažodžiavimo", nei gilesnio, nuosirdaus tautinio nusiteikimo. Maža respekto savo tautai ar tavynei. Tiesą, kartais Julius susapnuoja savo tėvus. Bet tai ir viskas. Tas Julius nušvitimas pabaigoj neįtikima. Jis kažkoks staigus — ne valingas, ne išgyventas.

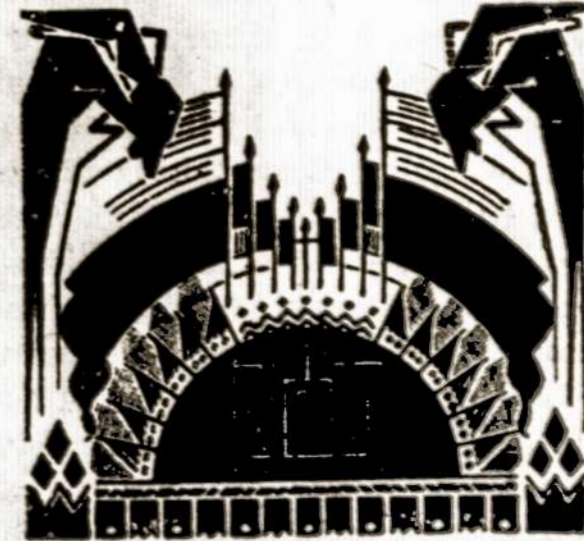
Perskaitai veikalą ir susimastai, lyg tą gyvą, daugiaveidį traukinį praleidęs pro šalį. Buvo įdo-

mesnių scenų, stipresnių padirginimų, tarytum naujų vilčių. Pradžioje ir — graudu, gaila. Pasigindi žmogus ir žmonių — valingų, tvirtų, kurie ir siaubingose karo ar gyvenimo sąlygose būtų išlikę nepalaužti, kurie turėtų aiškų tikslą ir ryžtingai siektų naujų, tobulėsių kelių.

Tenka pasigailėti, kad Draugu i nesiseka su konkursiniais romanais. Dabar, kai palyginti visus tris, vis dėlto pirmasis (Namas ant smėlio) bus daugiau nusisekęs. Tenka pasigailėti, stiprus siužetas, nuosekliai vystoma fobula su tolydžiu didėjančia įtampa. Visos dalygos organiškai susietos, logiškai ir psichologiškai pagrįstos, o ne mechaniniu būdu sudurtytos.

Draugo vadovybė, kiek teko nugirsti, dėl tos nesėkmės per daug nesijaudina. Ji guodžiasi, kad prisimedžioja laikraščio atkarpa šviežienos. Šituo atveju, gali būti, kad pasiteisina tokie konkursai.

Animega

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Vyr. redaktorius Vyt. Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komiteta.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija talso ir talpina savo nuozū-
ra. Nesunaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:
Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

VISI KAIP VIENAS

(V. STANEIKOS KALBA, PASAKYTA PER ŠALTIMIERO RADI-
JĄ Š. M. SPALIŲ 26 D.)

Talka — savitarpinė pagalba —
yra senas, nerašytas lietuvių tau-
tos įstatymas.

Kas neprisimena linaraučių ar
mašinkučių? Kas nematė, kaip
sudegusių ūkininko namų vieton
per trumpą laiką išaugo nauji na-
mai? Taip, tai buvo Lietuvoje,
toje gražioje ramlųjų ūkininkų
šaly, kur artimo meilės jausmas
buvo gyvas kiekvienoje gyvoje
širdyje...

Pasaolinių įvykių viesulas dalį
ramiųjų Lietuvos gyventojų išvi-
jo iš nuosavos žemės, iš nuosavų
namų. Amžinai sėslus lietuvis yra
priverttas šiandien gyveniti kla-
joklio gyvenimą. Tame naujame
gyvenime, tose naujose neįprasto-
se sąlygose, ne visiems mūsų bro-
liams ir sesėms pavyko vienodai
įsikurti. Įvairios ligos, senatvė, ne
darbas dalį lietuvių įstūmė į di-
džiųjų skurdą ir vargą. Jų kancija
yra didelė, neišmatuojama. Sveti-
ma aplinka, svetimi žmonės. Jai dar
daugiau padidina.

Kas jiems gali padėti? Kas gali
ištiesti kenčiančiam lietuviui ran-
ką, jei ne lietuvis? Aš nekalbu
apie išmaldą ar apie trupinius nuo
nenuvalyto stalo. Aš noriu pri-
minti Tamstoms pareigą, kurią už-
deda mums senasis, nerašytas sa-
vitarpinės pagalbos įstatymas.

Sis įstatymas nenumato fizinių
bausmių už šios pareigos neatliki-
mą, tačiau jis praktikuojama vieną,
gana skaudžią priemonę, būtent:
viešosios opinijos pasmerkimą.
Žinoma, mes negalime pabėgti

nuo viešosios opinijos, galime pa-
bėgti iš lietuvių tarpo, galime iš-
sizadėti lietuvių vardo, tačiau, nie
kad nepabėgsime nuo savo sąžinės
balso, nepasislėpsime nuo likio, o
rankos ir amžinosios jėgos spren-
dimo.

Šiandien esi sveikas — rytoj
gali būti ligonis, invalidas. Šian-
dien turtingas — rytoj beturtis.
Niekas iš mūsų negali pasakyti,
kad niekad iš nieko nebusiu rei-
kalingas pagalbos.

Jeigu mes turime lietuvių tarpe
turtingų, galingų ar mokyty
žmonių, turi būti dėkingi savo mo-
tiniams, kurios mums dar ma-
žiems idieję į širdį artimo meilės,
savitarpio pagalbos jausmą. "Bū-
kite geri žmonės, būkite geri lie-
tuviai" — lydėjo mus iš samantų
sodybų ir vedė mus per visą pa-
saulį. Tad būkime jais! Atlikim
savo pareigą, išsikime visi kaip
vienas į lapkričio 14 d. Balfo rink-
liavą ir pamatysime, kad rezulta-
tai bus milžiniški.

Visi mes žinome, kad Lietuvoje
žmonės kovoja, aukoja savo gy-
vybes, aukoja, ne tik partizanai,
aukvoja visi gerieji lietuviai už
mūsų šalies laisvę, už mūsų vai-
kių ateitį. Argi mes, Amerikos lie-
tuviai, negalėtume paaukoti kelius
atliekamus dolerius?

Galime daug daugiau, negu
mes manome. Tik sukruksime vi-
si! Visi kaip vienas, o ne po vie-
ną! Ir prisikels mūsų botių ženė
ir iškankintuose veiduose vėl nuš-
vis džiaugsmo šypsena,

P. Ambasadorius

LIUDNA PASAKA

(Apie tai, kaip P. Karvelis ša-
lia "ambasadorystės" pelnisi dar
nuosavybę Rivieroje).

Iš šių metų bėgyje Dėdės Sa-
mo kraštan susirinkusių žinių, pa-
siekiusių mus iš saulėtus Prancū-
zijos ir atgijusios Vokietijos, pa-
lengva susilpido nuostabi istorija,
kurią čia pateikiame savo skaity-
tojams pasakos formoje. Darome
tai todėl, nes kiekvieno įvykio,
slepiančio savyje gilius moralus,
atpasakojimui jokia forma taip
gerai netinka, kaip mums jau nuo
vaikystės dienų įprastos, mielos
pasakos rėmai.

Nuo senų, daugeliui mūsų jau-
niklių jau vargiai beatmenamų
laikų gyveno Prancūzijoje Anta-
nas Liutkus. Jis buvo (ir, be abe-
jo, yra) geras žmogelis, dirbęs
Lietuvėlės labai, kaip užsienio rei-
kalų ministerijos valdininkas Pran-
cūzijoje, ir su laiku įsigijęs mažą
nuosavybę iš dviejų vilkelių žyd-
rijoje Prancūzijos pakrantėje. Vil-
lefranche sur Mer yra ta vietovė
Rivieroje, kur Ponas Dievas leido
Liutkui už gyvenimo triušą įsigyti
pastogę aplinkoje, kuri jau nuo
senovės yra visu, tiek turtingų,
tiek biednų, keliauninkų dievina-
mu iškylių tikslu.

Tose savo vilukėse, kurių vie-
na atsitiktinai vadinasi "Ameri-
ka", Liutkus didžiausia dalimi pra-
leido ir karo audras. Tačiau po
buvusios galiųjų kovos, Lietuvė-
lės vaikams nebegrįžo saulėti lau-
gas, netekusio tėvynės, kelią.
Kas išliko, susitiko su vargu,
nedateklui ir visais kitais nemalo-
niais reikšniais, nužymniais žmo-

Neaplenkė tie vargiai ir Liut-
kaus. Darbo stoka, pajamų trūku-
mas sudarė ir mūsų Antanui sun-
kią būklę. Nuosavybę apsikrovė
hipotekomis, emė smaugiti skolos
ir vilukės žydrijoje pakrantėje
nebeatrodė tokios mielos, kaip ka-
daisė. Nekartą Liutkui teko susi-
rūpinus vaikštinti nepalyginamo-
je Rivieros gamtoje, jos nepaste-
binti. Atėjo dienos, kada ir galvos
pasikasytas gerų vilčių rytdienai
žadėti nebegalėjo.

Tačiau taip, kaip tai atsitinka
ir kitiems pasakų didvyrimas, at-
sitiko ir Liutkui. Kartą prie jo
sustojo vokiškas automobilis (Op-
el Kapitėnas), ir iš to automobi-
lio išlipo dailus, jau vyresnio am-
žiaus ponaitis. (Kaip pasakose sa-
koma, vokiškas). Ar iš to po-
naitio kelnų kyšojo kanopa, šį
kartą konstatuoti nesvarbu. Na, ir
sako tas prašmatnus ponaitis:
"Liutkau, žinau, kad Tave vargiai
spaudžia. Išieities nematai. Galui
užtikrinti, kad tau ir maldos ne-
padės. Daryk su manim sutartį.
Tavo dūšios man nereikia. Patiko
man tavo vilukės žydrijoje pak-
rantėje, o man jau žinoma, kad
savo pastangomis jų jau nebeišlai-
kysi. Be to, kaip žinau, ir, savąja
"Ameriką" palikęs, rengiesi emi-
gruoti į tikrąją Ameriką. Aš esu
Tavo draugas, blogo Tau nelinkiu.
Eik tarnauti į mano dvarą. Dirbti
nereikės nieko, o atlyginimą gau-
si didesnį, negu Žalkauskas, nors
ir jis nieko nedirba. Tarnauti tol,
mažiausia, kol iš Tavo n e d a r b o
atlyginimas susirinks bent tris
kartus didesnis, negu kad Tavo vi-
los kainuoja. Jei vilas parduosi

kam kitam, gausi tik tiek, kiek jos
kainuoja, tarnaudamas gi be jo-
kio darbo mano dvere, susirinksi,
kaip sakiau, bent tris kart da-
giau. Taigi, Liutkau, apsigalvok,
— jei tavo vilos anksčiau ar vė-
liau pasidarys mano, tai užsidir-
si mano dvere, kaip sakiau, ne-
dirbdamas tiek, kiek Tau už Tavo
vilas ir minkščiausias širdies pir-
kly neduotų. Taigi, apsigalvok,
Liutkau. Kaip matai, Tavo dūšios
tikrai nenoriu, o už Tavo lūšnas,
kurių išlaikyti neįstengsi, duosiu
Tau iš savo dvaro daugiau, negu
bent kada gavo man irgi iki nul-
žeminimo ištikimas mano sineku-
ros valdytojas Žalkauskas".
Laužė, ilgai laužė galvą mūsų
Liutkus. Tačiau, kai vanduo pra-
dėjo sieti burną, tai ir didžiau-
sias gudročius padoresnės išieitis
surasti neįstengty. Taigi, ir prie-
mė Liutkus ano prašmatnaus po-
naitio pasiūlymą. Ar susitarima,
kaip ir pasakose, kraujui patvirtin-
to, nesvarbu. (Mūsų skaitytojai,
galų gale, jau nebe maži vaikai).
Tokiū būdu, vieną gražią die-
ną, atsidūrė Liutkus ano prašmat-
naus ponaitio dvere, kurį dėl visa-
ko, pavadinsime Vliko Vykdomą-
ja Taryba. Pradėjo jis, taip sa-
kant, dirbti taip vadinamoje URT.
Jo šefas, dr. P. Karvelis, kaž kur,
kaž kaip, kaž kada sudaryty susi-
tarimą įgyvendino. Liutkui nusta-
dė 850 markių algą (Žalkauskas
gauta šimtu mažiau), o darbo jo-
kio. Jau vien pirmo pusemečio bė-
gyje Liutkus galėjo 60 dienų pra-
tostogauti. Jei darbas dvere ir
prasidea 8 val. ryto, Liutkui to
netaikoma. Jį dr. Karvelis vežioja
ir dvarą tada, kai tai patogiu. Nors
oficialios Liutkaus pareigos yra
būti neužmirštamo Bonnos "am-
basadoriaus" referentu, tačiau dr.

Raše STP. VYKINTAS

LIETUVIŠKU KELIU

PAVERGTŲ TAUTŲ PARLAMENTAS

"L. L." korespondentas prane-
ša, kad New Yorke sukurtas iš 9
pavergtų tautų atstovų parlamen-
tas. Kodėl iš 9, o ne iš 20, tai man
neaišku. Argi ukrainiečiai, turke-
staniečiai, gruzinai nėra tautos?
Ar jos nėra bolševikų pavergtos?
toks parlamentas yra naudingas.
Bet kokių pagrindu jis yra suda-
rytas? Rinkimo ar skyrimo? At-
rodo, kad skyrimo. Tada jis nėra
demokratiškas. Argi gali demokra-
tinė Amerika toleruoti nedemo-
kratines emigrantų institucijas?

Pranešama, kad iš lietuvių pu-
sė šiam parlamente dalyvauja
16 delegatų. Sakoma, kad juos su-
darė L. Laisvės Komitetas. Ka-
dangi šis komitetas yra sudarytas
vilkiniams, partiniams pagrindais,
tai ir į parlamentą delegatus pa-
rinko partiiškai. Tik nėra aišku,
kodėl kai kurios partijos turi po
du delegatus, o dvi vilkinės parti-
jos, atrodo, visai jų neturi. Lais-
vės kovotojai, jei neklystu, teturi
vieną delegatą. Kuo jie blogesni

už krikščionis demokratius ar liau-
dininkus? Bet ir čia viešpatavo ta
patį krikdėminė ir liaudininkiška
dominavimė politika: daugumą
turi sudaryti krikdėmai.

Dėl šio neteisingo ir vienašai-
liško šio parlamento lietuvių de-
legatų sudarymo Lietuvos Atgimi-
mo Sąjūdžio atstovas New Yorke
L. Virbickas įteikė LLK pirminin-
kui pro memoria. Jis LAS vardu
griežtai pasisako "prieš tokį są-
moningą kenkimą lietuvių solida-
rumui" ir pasilieka laisvę "imtis
visų priemonių, kurios privestų
prie to, kad lietuvių atstovybėje
būtų apjungtos visos veikliosios
demokratinės grupės bei sąjūdžiai".

Mūsų žiniomis, panašius pro
memoria įteikė tam pačiam pir-
mininkui Lietuvių Rezistencinės
Santarvės ir Lietuvių Fronto įga-
lioti asmenys.

Kas liečia p. L. Virbickio įtei-
kta pro memoria, LAS Vyr. Val-
dyba viešai jį paremia ir palaiko.

RAŠYTOJAI IR POLITIKA

Iš p. K. Verax (Uragvajuje),
gavau 5 ispanų kalba ju parašy-
tas knygas. Šešta, didžiausia ir
įdomiausia, man buvo jau iš se-
niau žinoma. Visos šios knygos
yra antibolševikinės ir tarnauja
Lietuvos išvadavimo interesams.
Jos parašytos puikiai. Tai, ko
Vlikas, susidedas iš 10 partijų ir
iš kita tiek, jei ne daugiau, ap-
mokamų tarnautojų, nepadarė per
10 metų, vienas gabus rašytojas—
Kazimieras Cibiras, vilnietis ide-
alistas padarė per kelis metus.
Šį kartą kalbu tik per progos, at-
skirai teks įvertinti šio rašytojo
didžiulį nuopelną ir jo knygu
vertę kovoje dėl Lietuvos išva-
dimo. Samoninai vengiu žodžio
"išlaisvinimo", nes jau mus, tegul
juos pragaras griebia, kelis kar-
tus "išlaisvino" bolševikai nuo
laisvės ir nuo duonos.

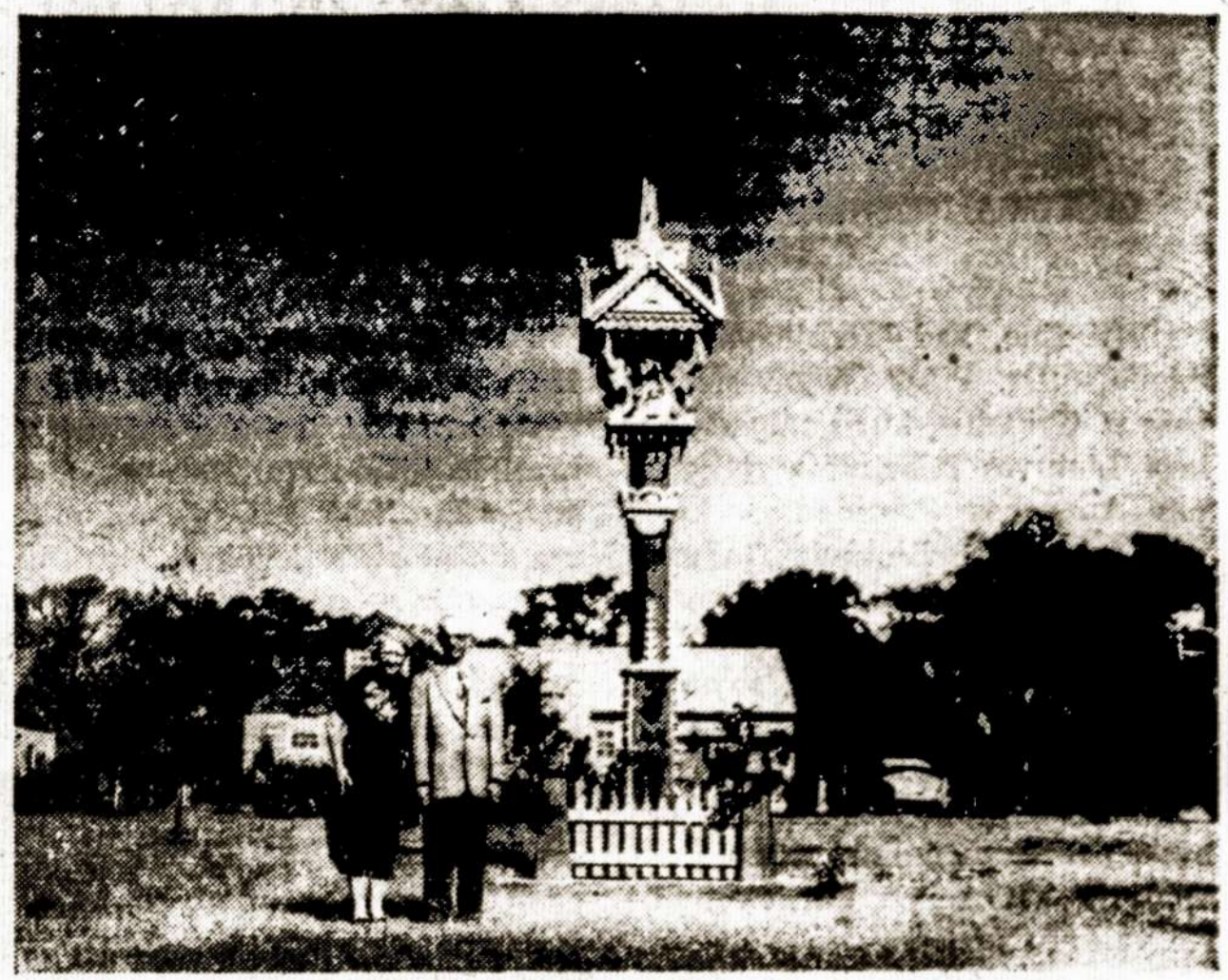
Bet ar visi mūsų rašytojai su-
pranta šių dienų reikalavimus ir
uždavinius? Daugelis iš jų mano,
kad geriau rašytojui būti toliau
politikos.

Ar taip galvojo Maironis, Vai-
žantas, Jakstas? Juk Maironio
eilerasčiai prikėlė mūsų tautą iš
tautinio miego. Ar ne Vaižantas
mums sukūrė mūsų kovą dėl lai-

svės epopėją "Pragiedruliuos?"
Nors Vaižantas kartą šaukė, kad
jis nebe politikas, bet jis iki mir-
ties buvo ištikimas politinis ra-
šytojas, kuris amžinai sirgo Lie-
tuvos gerovės ir laisvės reikalais.

Džiugu, kad ir šiandien kai ku-
rie mūsų rašytojai supranta šių
dienų politinius uždavinius ir su-
kuria iš šių dienų kovų dėl tautos
ir valstybės atgimimo ir atkūri-
mo. Vienas iš tokių rašytojų yra
Vytautas Alantus. Kiek jis praei-
tytys buvo individualistas, tiek jis
dabar yra tikras tautininkas, ku-
riam labiausia rūpi tautos egzis-
tencija ir jos kova. Jo naujosios
novelės "Svetimos Pagairės" yra
šios lietuvių tautos egzistencinės
kovos vaisius. Bolševikų nukankin-
tinto partizanų vado Ažuolo žmo-
na Gražina liks amžinu prototipu
tų lietuvių moterų, kurios, sup-
rasdamos mūsų kovą, žiauriai ker-
šija priešams už lietuvių naikini-
mą ir pačios rizikuoja gyvybe
šioje milžiniškoje kovoje.

Šioje vietoje visiška nesprę-
sdamas apie V. Alanto naujausių
novelių literatūrinę vertę, noriu
tik atkreipti rašytojų dėmesį, kad
modernūs lietuvių rašytojas ga-
li sujungti du pradus: literatūrinį

Genovaitė ir Antanas Miliuskai prie savo sodybos

V. Noreikos nuotr.

PAŠVENTINTAS GRAŽUS, LIETUVIŠKAS KRYŽIUS

Spalių dešimtą — istorinio pot-
vynio dieną, Genovaitės ir Anta-
no Miliuskų sodyboje įvyko di-
delės iškilmės — lietuviško kop-
lytstulpio pašventinimas ir įkur-
tųjų puota.

Miliauskai, žinomieji gerada-
riai ir tautiniai susipratusieji lie-
tuviai, prieš metus iš Cicero (Ill.)
išvyko ir įsikūrė labai gražioje,
Čikagos, apylinkėje (7900 W. III
St., Worth, Illinois). Savo naujo-
je sodyboje norėjo ką naujo, lie-
tuviško, krintancio į akis ir am-
žino įnešti, bet ne taip pigiai se-
kėsi. Netikėtai, spaudoje randa
inž. arch. Jono Muloko koplytelių
projektus, kuo ir liko suviloti ir
pasirinko vieną iš jų. Žinoma,
Darbas ne taip greit ėjo, nors ir
projektas inž. arch. J. Muloko bu-
vo tuojuos padarytas, bet pats dar-
bas užsitęsė kelius mėnesius. Kop-
lytstulpį padarė žinomas medžio
drožybės specialistas, ilgametis
Krauno Amatų mokyklos drožybos
mokytojas-skulptorius Petras Vė-
bra, savo specialybėje gilinęs
Čekoslovakijoje ir kitur. Koplyt-
stulpio padarymas užsitęsė ilgokai,

nes fabriko darbas neleido ir teko
poilsį panaudoti. P. Vėbra ir šio
metu, poilsį ir miegą išnaudoja
savo specialybei. Koplytstulpio
staliaus darbus atliko dailidė vie-
tinis lietuvis J. Juodvalis, geležies
darbus — Balčiūnas, šiaip kitus —
K. Karazijs.

Iškilmų dieną, koplytstulpį
puosė Amerikos ir Lietuvos tau-
tinės vėliavos, kas buvo įspūdin-
ga ir gražu, kai ir mūsų — tri-
spalvė plevėsavos. Be to, ir daž-
nas švaistymasis jaunos lietuvi-
tės — Miliuskų anūkės, pasirė-
džiusios tautiniais drabužiais, pra-
eivius ir svečius stebino ir nutėkė
lietuviška nuotaika. Koplytstulpį
pašventino prel. Ignas Albvicius.
Vaišės varjo moderniojo namo rū-
syje, kurio sienos gyva pušimi
kvepėjo ir nuo jų žvilgė dvi P.
Vėbros darbo Vytyt. Skanus val-
giai ir vaišingi šeiminkai Miliau-
skai, jų dukterė, marti, sūnus ir žen-
tas, svečių tarpe sudarė gyvą ir
nuosirdžią nuotaiką. Nežiūrint,
kad su mažais protparpias lietu-
sijos ir tvindė kelius, svečiai šne-
kučiavosi, nebadam pavojingo grį-
žimo į namus.

Ta pačia proga p. p. Miliau-
skams buvo įteiktas P. L. B. Vokie-
tijos Krašto Valdybos atsiųstas pa-
dėkos laktas už jų aukas Vasario
16-sios Gimmnazijai.
Ponams Miliauskams savo pa-
tronų užuovejį, linkime laimingai
gyventi ir iš savo sodybos skleisti
Tėvynės ir artimo meilės spindu-
lius.

O. Z.

— estetinį ir utiliterinį — politi-
nį. Kova dėl Lietuvos yra ne tik
politikų, bet ir rašytojų, žurnalis-
tų, dailininkų, muzikų ir moksl-
ninkų bendras uždavinys. Kiekvie-
nas savaij prieš šio uždavinio ga-
lime prieti ir jį atlikti, bet visų
mūsų tikslas yra tas pats: iškovo-
ti Lietuvai Nepriklausomybę ir
išlikti sau žmonėmis, tikrais lie-
tuviais.

asmuo, galėtų verkti. Tačiau jis,
Tautos Fondas, būdamas tik min-
komu moliu gabių vyrų rankose,
niekad nepajus, kad faktinai
per jo kailį gražios vilukės žyd-
rijoje pakrantėje kada nors nus-
links iš vienu rankų į kitas.

Blogos valios žmonėms, kurie
iš šios pasakos norėtų darytis ne-
malonias išvadas, reikia priminti,
kad formaliai reikalas yra visiškai
tvarkoje. Liutkus juk "dirba". Jei
atlyginimas ir Vokietijos sąlygose
keistai peraukštats, stebėtis nere-
ikia. Juk ir Žalkauskas už šiais
metais septynis mėnesius prakti-
škai įstaigoje nebūtą laiką gauna
ne ką mažesnę algą. Kas liečia gi
sugebėjimus, Liutkus nuo Žalkau-
sko nė per plauką neatsilieka. Nei
apie vieną, nei apie kitą, kaip
mums iš Vokietijos pranešama,
negalima būtų sakyti, kad jie dir-
bti nenorėtų. Panašumas tame,
kad jiedu abu, nežiūrint visų ge-
rų norų, dirbti, tiesiog, n e g a l i.

Jei Informacijos Tarnybos prie-
šakyje sėdi asmuo su vargo mo-
kyklos mokinio kvalifikacijomis,
tai ir Liutkui jokių priekaištų da-
ryti negalima. Jis savęs bent ne-
tituluoja kokio nors resorto "mi-
nisteriu" ar "ambasadorium".

Mieli skaitytojai, kai šį pasaka
išvys dienos šviesa, gal būt, ji pa-
sitarnaus, bent padedama dailioms
vilukėms žydrijoje pakrantėje iš-
likti mūsų pasakos didvyrio Liut-
kaus rankose. Gal, jį suviliojęs
prašmatnus ponaitis, išsigandęs
šviesos, ir atsimes nuo savo pir-
mykčių užmačių. Tuo atveju pa-
saka ir užsibaigty, kaip ir visos
pasakos baigiasi, suvedžiojotojo ne-
pasisekimu. Antanui Liutkui, kaip
geram žmogui, to galima būtų
tik nuosirdžiai palinkėti. Jei jis
dar galvotų, kad su P. Karveliu

galima, vis dėlto, grybauti, jam
būtų tikrai naudinga dar prieš t i
pasitarti su dr. K. Valiūnu, New
Yorke. Ponas Valiūnas apie bend-
radarbiavimą su P. Karveliu turi
dar kaž kokių reminiscencijų iš
Tiubingene bendrai kurtos firmos
"Vesta".

Baigiant šią graudžią pasaką,
tektų dar specialiai apgalvetauti
Tautos Fondą. Jis, vargšelis, kaip
negyva būtybė, nejaučia ant jo
kailio daromų "pogrindžio" trans-
akcijų. Jis jų nepajus, kai P. Kar-
velis, drauge su Liutkaus ar Jak-
styrio parašu, ims trumpalaikius
kreditus savajai vyno prekybai.
Formaliai gi juk viskas bus tvar-
koje! Pinigai po trijų mėnesių bus
vėl vietoj. Gal, Tautos Fondas,
jei tik galėtų jausti, ir džiaugtųsi,
kad P. Karveliu neteko už trump-
palaikį kreditą mokėti didelių pro-
centų Vokietijos kuriam bankui.
Verkti gali tekti tik Jakštyriui ir
Liutkui, kai, neduok Dieve, P.
Karveliu pasitaiktytų koks, gy-
venime, dėja, jau nebe pirmas,
bankrotas. P. Karveliu verkti ne-
tektų. Jis turi patyrimo. Jis žino,
kad bankrotai dažnai nėra nuos-
tolingi tam, kas bankrutuoja. Jo
firmos "Vinga" Tiubingene bank-
rotas tai akvaidžiai moko.

Gal, Tautos Fondui ir bus ge-
rai, dabar galutinai patekus į P.
Karvelio sklandžiai diriguojamos
šeimyninės rankas. Nebebus, kas
"paslaptis išdavinėja". O lietuvi-
ka visuomė galėtų juk tik pasi-
džiaugti, kad jos suaukoti pinigai
vienu ar kitu būdu pastarnaus
senovėje buvusios lašinių skutimo
bylos veteranam padarytos skriaud-
dos atitaisymui.

NUOMONĖS IR PASTABOS BE AŠARŲ

Rašo: TEODORAS KLEMKA

LIETUVA NEPRIKLAUSOMAI VALDYTIS, RAŠO "NAUJIENAS"

Visi žino, kad "Naujienas" redaguoja Dr. Pijus Grigaitis. Tą patį p. Grigaitis, kuris nuolat lankosi Lietuvos laisvinimo reikalais pas Amerikos Prezidentą, kuris yra Amerikos Lietuvių Tarybos sekretorius ir kuris kalba visų Amerikos lietuvių vardu.

Kai 1940 metais rusai, sovietiški bolševikai, užgrobė Lietuvą, jų pirmutinis ir sunkiausias uždavinys buvo įrodyti, kad Lietuva nebuvo pribrendusi nepriklausomai valdytis, kad reikia burliokų, kurie valdytų Lietuvą.

Pats pirmutinis jų bandymas — mitingas buvo Kaune — Višnio aikštėje. Ten, vienas burliokas, iškišęs liežuvį, rėkė šitaip:

"Juk kas buvo davęs teisę Smetonai valdyti Lietuvą kaip savo kumetyną, niekam nepriešildžiant savęs net pakontroliuoti, net, kai jis sugriovė parlamento priimtą žemės reformos įstatymą, dvarininkams padovanodamas, pagal savo besikaltaliojančias nuotakas iki 150, 250 ha (nebe 80), o kai kam ir 500 ha (gerajam Taujėnui Radzivilai), 750 ha (Baisogalos Komarui) ir daugybę kitų, nepriimtą švaistydama kiek per stambias "Kaledų dovanėles", pagal asmenišką pažintį, draugystes, neperdaug mandagiai (jei nevertoti dar kito išstreiškimo) alkūne nustumant į kampa lietu-

vių tautą, kaip tikrąjį šeiminką. Taip, deja, daro Smetona ir p. Stasys Lozoraitis, sukūrę anti-demokratinę "kontinuiteto" pasakę, kur, vakariečių kriterijumi, miršta diktatorėlis, Kybartų aktu, užrašo tautą — savo tarnui, tartum, tai būtų jo nuosavybė ir, jei neužkirsti kelio macchiaveliniam ipročiui plėstis, gal šis kada, tik įsidrąsinęs džiunglių įstatymais, paliks net "teisėtus" igaliojimus savo barzdaskūčiui, ar paklusniam padū kasytojui, tuo tik parodydamas lietuvius prieš pasaulį, kaip "baltųjų negrų" tautą, visai nepribrendusią nebe tik demokratijai, bet net, iš viso, nepriklausomai valdytis!"

Tai buvo Kaune, kai enkavedistai grūdė lietuvių į kalėjimą, neščias moteris grobė iš lovy į vežė į Sibirą.

Bet štai dabar, čia, Amerikoje, 1954 metų rugsėjo 22 dieną Dr. Pijus Grigaitis įveda visai panašias mintis į "Naujienas". Turbūt mano, kad tas pagreitins Lietuvos išlaisvinimą?

Ant to straipsnio uždėta pavardė "St. Jagaudas". Gaila, reikėjo uždėti pavardę "Jagoda" — būtų tada dar labiau įtikinama.

Taigi matome, kad Pijus nebe juokais susirūpino Lietuvos išlaisvinimo reikalais.

SKAITYKIME DURAKOFF FON SVOLACIOFF STRAIPSNĮ

Ne taip senai išėjo Kanadoje juokų laikraštis — kanadiška "Peleda". Koks tai Amerikos lietuvių rašytojas ar žurnalistas išpeikė tą kanadišką "Peledą". Sako, jie ten neturi jokio rašymo talento. Jie tik pamėgdžioja Chicagos "Peledą".

Po to "Naujienose" atsirado straipsnis, kurio autorius pasirašė Baron fon Durakoff. Tas Durakoff labai pyksta ant Chicagos "pelediškių" rašytojų, primena jiems ne tik talento, bet šmarlia-

ko bonkos turėjimą.

Iš nepatikrintų šaltinių sužinojau, kad sekanciam "Draugo" "Spyglių" krepšyje tilps pono Durakoff fon Svolacioff straipsnis, kuris atsakys į aną Baron fon Durakoff puolimą.

Brangūs skaitytojai, kurie moka rusų kalbą, tikrai pajus, kokios gilios prasmės yra tos egzotiškos pavardės, o svarbiausia supras, kad jos jokiu būdu nereikia koliojimosi rusiškais žodžiais lietuviškuose laikraščiuose.

NEBEREIKIA MAN DIRMEIKIA

Kai p. Staneika man buvo uždraudęs rašyti į "Laisvąją Lietuvą" klemkiškas apžvalgas, aš nutariau įsigilinti į "Laisvosios Lietuvos" straipsnius, ir jų, taip saktant, ideologiją. Neberašyti, bet skaityti. Pirmiausia puoliau gilintis į mediciną. Kodėl medicina? Pasakysiu atvirai. — Lozoraitis — Krupavicius ir Dr. J. Daugailio reikalai gerokai pakėnė mano virškinimo sistemai. Kai kurių asmenybių aš nebegaliu suvirškinti.

Aš čia turiu visą glėbį grynai europietiško daktaro Adomavičiaus straipsnių. Ir jo patarimai labai geri. Jei nenori sirgti, daryk šitaip. Pirmiausia būk geru lietuviu. Lietuviai neserga. O jeigu sergi, tai neik į vaistinę, nepirk piliulių — eik pas daktarą.

Bet gi ne taip senai užtikau toje pačioje "Laisvojoje Lietuvoje" vieno vaistininio straipsnį, kurs peikia Dr. Adomavičių ir nepataria eiti pas daktarus. Išvada lengva ir aiški. Neik nei į vaistinę, nei pas daktarus. Užtenka būti geru lietuviu ir būti sveikas — bent taip aš supratau.

Kad dar labiau sustiprinti mano lietuvišką tipą (anot Dr. Deveikės), nutariau suamerikoninti savo pavardę. Iš Teodoro Klemkos, aš pasidariau — Teo-Tad O' Klemkth. Išstarti aš tos savo pavardės nemoku, bet savijauta žymiai pagerėjo. Sakau pagerėjo, bet nepasveiko. Dar reikia gydytis.

Skaitau aš nuo pradžios iki ga-

GRIGAITIS DUODA PAMOKAS VELTUI

"Naujienų" redaktorius ir Amerikos Lietuvių Tarybos sekretorius Dr. Pijus Grigaitis (tas pats, kuris dabar pasiūlo išlaivinti Lietuvą — o ką jis dar — neseniai darė), idėjo savo laikraščio ("Naujienų") rugsėjo 11 d. numerįje tokią "korespondenciją":

"Būdamas Toronte patyriau, kad Toronto LAS dabar turis apie

7-8 narius. Bet kuris iš jų "Vietininkas" — kol kas neaišku. Bet aišku tik vienas dalykas: LAS laiks nuo laiko ruošia lygiomis teisėmis parengimus su kitomis skaitlingomis organizacijomis ir šelpia tik savo vyr. Vietininką V. Vokietijoje St. Vykintą. Neteko girdėti, kad jie paremtų Vasario 16 gimnaziją, tremtinus Vokietijoje ir kt. Tai siaura savanaudžių grupė.

Matyt jie rengiasi kaip ir buvęs "vietininkas" ateityje įsigyti tabako ūkius.

Gaila, kad nesusipratę torontiečiai juos paremia savo skatiku ir eina į rengiamus šokus UNF — pareiškė man vienas torontietis NN, ir pečius patraukę atsiskyrėme".

Po to "korespondencija" padėtos dvi raidės "M.M."

Straipsnis, atvirai pasakysiu, puikus. Tai vertinga pamoka, kaip reikia koliotis ir gelbėti savo pašlijusių padėti. Rekomenduočiau visiems pasimokyti koliojimosi meno iš Dr. Grigaitio. Žinoma, nereikia būti šabloniškam ir nuobodžiam. Pavyzdžiui, galima būtų (dėl pajavairinimo), vietoje Vykinto pavardės įdėti Dr. Pijus Grigaitis. Ir pažiūrėti, kaip tada atrodytų. Arba kur kalbama apie savanaudžius, pamėginti įstatyti Dr. Grigaitio pavardę ir dar dviejų jo sebrų. Kur kalbama apie tabako ūkių įsigijimą labai sklandžiai išėitų, jeigu būtų pasakyta apie "šėrų" labai "nesavanaudišką" išviliojimą. Pona Grigaitį ir gerbiamus skaitytojus labai prašau nepamanyti, kad šitie pratimai koliotis turi ką nors bendro su teisybe. Juk ir pona Grigaitis puikiai žino, kad jo patalpintoji korespondencija nieko bendro neturi su tikrumu. Bet talpina iš nesulaikomo palinkimo į koliojimosi meną.

Labai būtų pageidaujama, kad kas nors tą Grigaitio pavyzdinę pamoką išnaudotų ir parašytų savo koliojimosi "disertaciją". Aš mielai ją išnagrinėčiau ir net paties p. Grigaitio nuomonės atskleidžčiau. Užsimegstu sklandesnis bendradarbiavimas su Pijumi ir mes jį pradėtum geriau pažinti. Dabar tik žinome, kad jis koliojimosi ir Lietuvos laisvinimo specialistas. Faktiniai, jis turi dar daug daugiau visokių specialybių. Dar sužinosime.

Visas koliojimosi ("grigaitiško") disertācijas prašau siųsti tokiu adresu: "Laisvoji Lietuva" (Teodorui Klemkai), 3157 So. Emerald Ave., Chicago, Illinois.

BOLŠEVIKINIS "PLANAS"

Vos tik nutilo paskutinieji karo šūviai, Maskva įsako skubiai kirsti Lietuvos miškus. Ištiesa metų eilę komunistinė spauda kėlė ir padangės miškų kirtime pasižymėjusias brigadas ir brigadierius. Ir kai miškai buvo iškirsti ir išgabenti iš Lietuvos teritorijos, tada iš Maskvos atėjo naujas įsakymas, sugriauti viensėdžius ir visus ūkininkus suvaryti į kolūkius.

Viensėdžius sugriovė greitai, tik kolūkių statyba neina kaip reikiant. Visi senesnieji ūkių reikišiai, kurie nejudinami galėjo ūkiui tarnauti net keliolika metų, pervežanti buvo visiška sunaikinti ir palikti pakelėse gulėti. Nelaimingieji ūkininkai su šeimomis atsidūrė gamtos prieglobstyje.

Praėjo 3 metai, kai didžiausioji viensėdžių dalis buvo sugriauta, bet tiems sugriautiems viensėdžiams kolūkiai dar tik dabar statomi. Štai ką tuo reikalui rašo komunistinė spauda:

"Alytaus rajone statosi kolūkiai: — "Miroslavas", "Tvirtovė", "Tarybinė Dzukija". Tačiau bloga yra tai, jog dauguma šių statybų vilkinamos jau labai senai, kitos dar nuo 1952 m. Pagrindinė kliūtis statybinių medžiagų, ypač rūsšiosios medžiagos trūkumas. — Štai pernai kalkių visai negavome, o šiemet gavome tik 20 tonų. Cementas kainuoja brangiai ir gaunama nepakankamai. Kalvamatytai".

rijos rajonui kalkių šių metų pirmam pusmečiui net visai nenuvė. — "Tiesa", okupuotosios Lietuvos oficiozas, tuo pačiu reikalui rašo:

"Statybos kolūkiuose vykty daug sparčiau, jei jų nestabdyty statybinės medžiagos trūkumas. Daugelyje kolūkių statybai sekmingai panaudojami akmenai. Akmeninė statyba vyksta Biržų, Pakruojo, Šiaulių, Žagarės rajonu kolūkiuose. Išrinkdami iš laukų akmenis statybos, kolūkiai per trumpą laiką paruošia gausiai statybinės medžiagos ir sudaro sąlygas našiai panaudoti laukuose technika. Statyba iš plytų kolūkiuose galės būti sėkmingai vykdoma tik

"Laisvosios Lietuvos" Skaitytojai rašo

Gerbiamas p. Redaktorium, keletas "Naujienų" skaitytojų man parašė ir prisuntė "Naujienų" ž. m. spalio mėn. 16 d. numerio "Laisvosios Tribūnos" iškarpu. Tose iškarpose tūlas A. Žvirgždinis (saka tūlas, nes A. Ž. yra tik nedrausiai paslėptas fygos lapas) paliečia mano straipsnį "Ar verta praieitimi gadinti dabartį", tilpusį "Santarvėje" Nr. 7.

Susilaukau šį kartą nuo savo atsakymo pasiuntimo "Naujienoms" tik dėl techniško aplinkybių. Būtent, kai apytikriai prieš pusmetį aš eilėje lietuviškų laikraščių paskelbiau padėką lietuviškai visuomeni už didžiulę paramą, praktiškai mane po ilgąmetės ligos paguldžiusią, Naujienos mano pavarde padėjo tiek iškraipė, kad "Naujienų" skaitytojai, kuriems irgi ta padėka buvo skirta, neturėjo galimybės suprasti, kad ji jiems skirta. Ši sąmoninga ir nesąmoninga "Naujienų" korektūros klaida man asmeniškai ypatingai svarbiame reikale verčia mane panašiu nepasisekimu įvesi gimui prašyti Tamstą, šį mano laišką atspausdinti.

Vargu, ar tai bus dėkingas darbas polemizuoti su A. Žvirgždiniu, kurio pasisakymas "Naujienose" yra "išlaisvintus" nuo minimalinės logikos. Vadovaujantis A. Ž. logika, nebūtų įmanoma net lygumoje išvesti tiesaus geležinkelio. Jei žmogus tvirtintų, kad lygumoje vedami tik vingiuoti geležinkeliai, visos diskusijos turėtų ir baigtis, nes kagi galima, iš viso, į tokį tvirtinimą atsakyti?

Imuos šiandien, vis dėlto, vargą atsakinėti t.v. Žvirgždinui vien dėlto, kad padaršinus Žvirgždinį sekantį kartą "Naujienų" puslapiuose prisistatytų su savo tikro pavarde. Jei Žvirgždinis tam draškos nesuras, daugiau jam neatsakinsiu, nes yra beprasmiška polemizuoti su anonimiška, anot Maceinos, iš nebūties plaukiančia logikos stoka.

Remdamasis "Santarvės" citatomis, kad vieninteliai teisėti Lietuvos Valstybės (mano pabrakta) atstovai užsienyje yra Lietuvos pasiuntiniai ir Lietuvos Diplomatijos Šešas, ir operuodamas neabejotinai bei šio reiškinio pozityviu įvertinimu, Žvirgždinis su nuostabia draša sako: "Išėina, Rezistencijos Santarvė nepripažįsta jokiai kitai organizacijai nei teisių Lietuvai atstovauti, nei nuopelnų Lietuvos reikalų gynime." Ir t. t.

O, Dievuli, kaip lengvai žmonės operuoja su žodeliu "išėina". Gal Žvirgždinis būtų malonus ir, žinoma, tik su savo tikra pavarde pasipuošęs, paaiskinti, kaip tai gali "išėiti", kad žmogui, sakysim, mėgstančiam poemą, galima būtų prikišti, kad jis eilėrašcio nebeprisiskiria poezijai? Ar yra vilties, kad Žvirgždinis suprastų juridinį skirtumą tarp valstybinės ir visuomeninės reprezentacijos? Kokiu būdu galima būtų Žvirgždinui išaiškinti, kad LRS, kovodama su pastangomis sužlugdyti mūsų valstybinės reprezentacijos tarptautiniai teisinį aspektą, atiduoda tik valstybei, kas yra valstybės. Dirbti gi Lietuvos išlaisvinimo labui, reikšti kenčiančios Lietuvos išlaisvinimo vailią visuomeninėms priemonėms teisę ir pareigą, turi ne tik kiekvienas visuomeninis veiksnys, ne tik paskiros organizacijos, bet, tiesiog, kiekvienas lietuvis. Kad nereikia valstybinio principo maišyti su visu-

su sąlyga, jei kolūkiai patys išvystys gamybą kolūkinėse ir tarpkolūkinėse plynėse. Todėl kolūkiai patys privalo vis labiau plėsti plytų gamybą. Respublikoje maža te-liko miškų. Smetoniniai vadeivos ir fašistiniai okupantai išskirtos Lietuvos miškų".

Bolševikinis planas tikrai įdomus. Pirmiausiai išvežami okupantams nenulenkę krašto gyventojai. Vėliau išskertami miškai ir visiška miško žemė išvežama. Po to sugriaunami viensėdžiai ir ūkininkai yra išvaromi ir apytuščius laukų plotus — kolūkiais vadinamus. Šiuo keliu eidami, bolševikai ūkininkus pastatė prieš neišsprendžiamą problema.

Kirtiklis.

meniu, Žvirgždinui labai vaizdžiai galėtų papasakoti Vlikas po itikiniančių patyrimų State Departmente, Bonnoje ir visai neseniai Madride. Gaila, kad to mokykis tenka pas svetimuosius, tačiau, galų gale, tai negėda, nes tų valstybių visuomenės turėjo ir turi laimės gyventi šimtmečiais skaičiuojamoje, — nepertrauktoje valstybinėje tradicijoje. Kas joms jau nuo seno aišku, su laiku taps sava ir mums.

Ne nesu igaliojęs kalbėti LRS vardu, tačiau neabejoju, kad LRS netektų visų narių, jei organizacija vieną dieną atsiskaitytų Lietuvą, kaip valstybę, pripažinti egzistuojančia. Jei gi šio nepaklibinamo postulato laikomasi, tai svetimų valstybių pripažintos Lietuvos Diplomatijos, kaip Lietuvos Valstybės reprezentanto, respektavimas yra tik normaliam protui konsekventiška išdava. Kad šį principą nusistatymą Žvirgždinis per magišką "išėina" tiltą sugeba nuvesti į niekuo nepateisinamus teigimus, jam nuopelną pripažinti tikrai neatsisakys ir LRS. Jei Žvirgždinis su vienodu dėmesiu, neklusaudamas savo širdyje užslėptų grynai asmeniškų resentimentų, atydziai skaitytų visus "Santarvės" ir jos bendradarbių teigimus, tai jam nereikėtų naudotis tuo "išėina" tiltu, per kurį jokia normali logika eiti neįstengia.

Kad "visi lietuviai gali būti ramūs dėl Lietuvos atstatymo, kol gyvas p. Lozoraitis", yra sekantis Žvirgždinio "perlas", kurio loginę kilmę nustatyti skirta tik nemirtingam žmogui. Iš LRS principinio, konsekventiškai prisilaikomo nusistatymo Diplomatijos ir jos Šešos institucijų atžvilgiu, rimtas žmogus tokių išvadų daryti negalėtų. Nėra prasmės į tai Žvirgždinui atsakinėti, kol jam nėra aiškus principinis skirtumas tarp institucijos ir asmens. Ir minėtą savo teigimą dėl p. Lozoraitis asmens vertinimo sąryšyje su Lietuvos atstatymu, Žvirgždinis pradėjo žodeliu "išėitų". Tačiau ir su tariamąja nuosaka iš piršto lauzti dalykai demagogijos tiesa nepaverčia.

Savaime aišku, ir nuo respekto Lietuvos Diplomatijos Šešos asmeniui LRS neturi pagrindo atsiskaityti, tačiau priskirti Santarvei Lietuvos reikalo siejimą su kurio nors, kad ir garbingiausio, žmogaus žemiškąja egzistencija, yra Žvirgždinio minčių nesąžiningumo išdava.

Pereidamas prie mano pradžioje minėto straipsnio komentavimo, Ž. pradeda jį "narplioti" jam jokios garbės neteikiančiais būdais. Jis išranda žodžius, kurių nėra, daro su "taigi" parentas išvadas, mini LRS, kur aš kalbu apie jaunesnę ir vidurinę kartą ir t. t. Jei aš sakau, kad jaunesnė ir vidurinioji karta yra apkrauta ateities ir dabarties perspektyvų našta, Ž. cituoja tai, statydamas Sic! ir tvirtindamas, kad aš tuomi turėjau omeny LRS, o visus kitus iš tos kategorijos išskyrčiau. Ir šis iš Ž. nesuprastas kylančias teigimas vėl prasideda žodeliu "išėitų". Ką gi galima daryti su žmogum, kuris savąjį nesugebėjimą perskaityti ir suprasti sakinį, dengia žodžio "išėiti" variantais? Ką gi galima atsakyti žmogui, kuris sąvoką laiko viskuo, tik ne tuo, ką ji reiškia?

Toliau, cituodamas mano žodžius apie psichologijoje pažįstamą tam tikrą seniliskumo reiškinį, Ž. vėl neatsakomingu būdu leidžia sau suabsoliutinti reiškinį, kurio dar niekas nėra suabsoliutinęs. Savo straipsnyje aš šią aplinkybę irgi pabrėžiau žodžiais, kad yra senų jaunuolių ir jaunų senių. Ž. vadovaudamasis savo metodu, nepastebėti tai, kas nepatinka, Dievas žino, kodėl, pradeda skaičiuoti p. Lozoraitis metus ir tvirtinti, kad mano teigimu p. Lozoraitis "jau grįžo į savo jaunystės galvojimą". Aš neabejoju, kad p. Lozoraitis, iš viso, būtų man labai dėkingas, jei bet kuris mano sakinius jį galėtų gražinti į jaunystę. Manau, kad to trokštų kiekvienas žmogus. Tačiau, deja, ir Žvirgždinio nesugebėjimas objektyviai perskaityti tekstą šio magiško privatumo man nesuteikia.

Prasidedant seniliskumui, jauninis "grįžimas į praeitį" pastebimas pas tuos, pas kuriuos jis aiškiai matosi. Pas kuriuos šis reiškinys nepastebimas, tuose žmonėse jo praktiškai ir nėra. Tačiau pas Žvirgždinį seniliskumas jau aiškiai matosi. Heidelbergo klinikoje tai galima būtų aiškiai nustatyti. Žvirgždinis turėtų tik apžiūrinčiam gydytojui pasakyti, kad jis nori gimnazistškų laikų prisiminimus padaryti dabarties pirmos rūšies politinė aktualija. Ar operavimas Voronežo laikais nebūtų dar persekiojimo manijos, beribiai padidėjusios tulžies ir pgrmanentinio mėšlungio rezultatas, atitinkamas specialistas nustatys nesunkiai.

Aš žinau gerai, kad šis mano laiškas nepasizymi konciliantiško tonu. Man pačiam būtų žymiai maloniau nevertoti jokių aštrių žodžių, tačiau į bet kurios logikos stoką ir nesąžiningą straipsnio įvertinimą, kitaip, vargu, ar ir angeliškos dušios žmogus įstengtų reaguoti. Ką gi, po paibelais, su dabartinim ir ateitimi bendro turi tai, kad Žvirgždinui ar p. Augustaičiui Varoneže nepatiko? Ar nori Žvirgždinis tuomi pasakyti, kad p. Lozoraitis visose savo aukštose pareigose, skaitant ir šiandien, yra Lietuvą paravęs? Jei Žvirgždinis tai mano, tegu savo tikra pavarde tai atvirai ir viešai pasako. Kalbėsimeš tuomet toliau. Dabar gi tenka baigti, nes akivaizdoje visko, ką Žvirgždinis toliau savo išvadžiojose yra ee baidok kgi bado vadžiojimuose yra prifantazavęs, iškraipęs, numelavęs, savo per visą amžių išnešiotą tulžimi prilaištę, kapituliuoja ne tik eilinis Drunga, bet kapituliuoja ir Imanuelis Kantas. Pastarąjį dar apoplek sija užmušė, nes jis sukūrė veikalą vardu "Kritik des reinen Vernunft".

Baigdamas ir dėkodamas už šio laiško atspausdinimą, prašau, p. Redaktorium, priimti dar nuosirdžios pagarbos pareiškimą.

K. Drunga.

NUVAINIKUOTAS

ILGAMETIS NUGALĖTOJAS

Amerikos Lietuvių Katalikų Federacija neseniai turėjo savo konferenciją Clevelande, kur dalyvaavo per 70 atstovų.

Daugiau kaip 35 metus ši organizacija buvo pono Šimučio kontroliuojama. Ilgus metus p. Šimutis buvo nenugalimas deka geros organizacijos ir propagandos. Kiek žinoma, valdyba būdavo išrinkta iš anksto, o per pačią konferenciją p. Šimučio pasekėjai perskaitydavo naujos valdybos narių pavardes ir plaktuku į stalą sumušdami pranešdavo, kad valdyba jau yra išrinkta.

Šioje Clevelando konferencijoje delegatų tarpe slapta pasitarimų ir agitacijų nebuvo. Įdomu, kad p. Šimučio netgi nepriėmė ir referentų grupę! Kai atėjo valdybos rinkimai, p. Šimutis gavo ažiausia balsų. Be to, iš Chicagos reikėjo išrinkti tik 6 asmenis į Board of Directors, bet kaip tai nepaprastai atsitiko, kad p. Šimutis buvo prirašytas kaip 7-tas asmuo. Tikrumoje juk buvo priimta rezoliucija, kad iš Chicagos būtų 6, o iš Clevelando 4, bet p. Šimutis kažkaip tai prisikabino, kaip septyntas narys. Neaišku dabar, ar delegatų bandys sulaužyti priimtą rezoliuciją, kurioje buvo nustatyta, kad iš Chicagos turi būti 6 asmenys, o ne 7. Ponas Šimutis tikėjosi, kad jis bus paliktas ir toliau, kaip Executive Vice President, bet net ir jo artimi ir ištikimi draugai neparemė jo kandidatūros. Balsavimas šį kartą buvo slaptas ir teisingas.

Geras Šimučio prietelius, p. St. Piežas, iš anksto numatęs, kad Šimutis nebūs išrinktas Federacijos pirmiņiku, dar prieš rinkimus išvažiavo namo.

Dėl šio pralaimėjimo ponas Šimutis nieko negali kaltinti. Šį kartą jo "studentai" delegatų pavartoję jo paties per ilgus metus vartotą taktiką ir pašalino patį "profesorį" iš šiltos vietos.

Stebėtojas

Jonas Kanis

MALONIAI KVICIA ATSLANKYTI
ir PAMATYTI

100% VIRGINIA VILNOS,
DVIGUBAI AUSTOS — LABAI
STIPRIOS MEDŽIAGOS

KOSTIUMAI SU 2 POROM

KELNIŲ žymiausių siuvelykų
darbo:

PACE SETTER tik už
\$ 55 iki \$ 65

PHOENIX tik už
\$ 65 iki \$ 78.50

BOTANY "500" tik už
\$ 86.75 iki \$ 89.75

GROSHIRE tik už
\$ 100 iki \$ 140

BEN STAR

KRAUTUVĖJE

DIDELIS PASIRINKIMAS. PASKUTINIS MADOS VYRAMS IR MOTE-
RIMS GRAŽIŲ RŪBŲ.

20 savaičių išmokėjimui be procentų!
4630-32 So. Ashland Ave. Tel. Yards 7-3900

Jonas Karvelis

3322 So. Halsted St., Chicago 8. Ill. Telef.: YARD 7-0677.
Didžiausias pasirinkimas: siuvanų mašinų, Radio aparatų, įvairių
veicarikių laikrodžių, įvairiausių lietuviško meno išdirbinių, Lietuviš-
kų knygų, žurnalų ir laikraščių.

Rudeninių ir žieminių lietai

čių, paltų, o taip pat šiltų vilno-
nių megstinukų didelis pasirinki-
mas pas:

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR
BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.
Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina
ir ilgesniam išimokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Krautuvė atdara: Pirmadienį ir ket-
virtadienį nuo 9 val. ryto iki 9.30 v. vak., kitomis dienomis
iki 6 v. vak. SEKMADIENIAIS nuo 10.00 iki 2.30 val.

AL VARNAS & CO

2509 W. 63rd Str. Telef.: WA -5-2278

Importuotus pietums ir kavai servizus, įvairiausių rūšių kris-
talo indus, vaikams servizus, keramikos išdirbinius ir dovanų
dalykus siūlo pigiau negu kur kitur

NAUJA KRAUTUVĖ

AL VARNAS & CO

IMPORTO FIRMA

6558 So HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Telef.: WENTWORTH 6-5422

DIDELIS IŠPARDAVIMAS

RŪBŲ ir BALTINIŲ, vyrams, moterims, vaikams ir namų rei-
kalams, kaip tai: paklodžių, užvalkalų, rankšluosčių ir kita,
SUMAŽINTOMIS KAINOMIS PIRKSITE LIETUVIŠKOJE

JOSEPH'S DRY GOODS STORE

3218 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

REMKIME TUOS — KURIE SKELBIASI

Buster Brown

America's Favorite Children's Shoes

LAIKAS APRŪPINTI SAVO
VAIKUS GERAIS BATAIS

BUSTER BROWN firmos batai vaikams yra išbandyti
katingumo, ilgo nešiojimo ir kt. atvejais.
Atveskite savo vaikus į

UNIVERSAL SHOE STORE

3335 So. Halsted Str., Chicago 8, Ill.

Taip pat čia yra didžiausias pasirinkimas vyrams ir moterims
įvairių firmų batų ir apavo.
Šioje krautuvėje Jūs būsite aptarnaujami savo gimtąja kalba

LIETUVIŠKĄ DUONĄ, TORTUS,
PYRAGAIČIUS IR ĮVAIRIUS KEP-
SNIUS — kepa iš tremties atvykęs —
patyręs Lietuvoje kepėjas — specialis-
tas ALEKSANDRAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

Priimami įvairūs specialūs užsakymai.

Reikalaukite šios kepyklos kepinių —
krautuvėje ir restorane.

Adresas: 738 W. 31 St.

Telef.: CA 5-2173.

DAINOSE APDAINUOTA IR PASAKOSE APSAKINĖJAMA

KARČIAMA RUŽAVA

(MEISTER BRAU TAVERN)

DABAR randasi Chicagoje, 2532 W. 47 St., Brighton Park
Sav. V. PRANCŪZEVIČIUS. Tel.: Virginia 7-2429

ARS-FOTO STUDIJA

3362 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus
ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mė-gėjų darbus.

Aprūpina gera filmine medžiaga.

CICERO UZEIGOJE

LITUANICA

JAUKIAI

PRALEISI

VAKARĄ

pas TADĄ KAZIMIERAITĮ

Pentadieniais, Šeštadieniais ir

Sekmadieniais, atidaryta 24 va-
landas.

Čia be gardžių gėrimų ir už-
kandžių, yra įvairių žaidimų:

4920 West 14th Str., Cicero 50,
Illinois. Telef.: TOWNHALL 3-9601

Kas Valgo Bruno Duoną

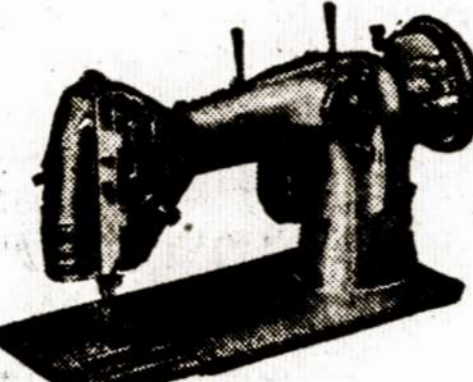
Visad Žydi Kaip Avoneta

LIETUVIŠKA KEPYKLA

SAV BRUNO MACIANSKAS,

1339 So. Lithuanica Ave.

Telef.: CLIFFSIDE 4-6376

• Briedisporė, 3524 S. Halsted gatv.
(šalia kino teatro RAMOVA) yra at-
daryta nauja apmušalų (sienoms
popierių) dažų namų ruošos reikme-
nių ir praktiškų dovanų krautuvė.
Be to, yra mašinų "PHOENIX",
D. JURJONAS
3524 So. Halsted St.
Tel. Bishop 7-3371

MODERNIŠKA KIRPYKLA

Savininkas W. REKASIUS,

752 West 33rd Street (prie Halsted gatvės).
Darbas atliekamas labai švarioje kirpyklos patalpoje ir geriausiai,
pagal kiekvieno mūsų tautiečio skonį ir pageidavimą. Kainos žemos.
Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Šeštadieniais — nuo 9 val. ryto, iki 6 val. vakaro.
Trečiadieniais — uždaryta.

Telefonas: Victory 2-8770.

UZEIK IR PATS ĮSITIKINK.

Reikia, kad žodis būtų lyg šūvis,
Kibirkštis iš žėruojančio žaidro;
Ir kad eiti, kaip ejo lietuvis,
Kai degė jo gyslose žaidros!

Tokį žodį, žodį, kuris degina ir nurodo kelius į Lietuvos išlais-
vinimą ir lietuviškos dvasios atgimimą bei pakilimą. Jūs rasite
naujųjų ateivių — tremtinių savaitraštyje "LAISVOJI LIETUVA"
"LAISVOJI LIETUVA" buvo ir bus nepartinis lietuvių žadin-
tojas, objektyvus lietuviškojo gyvenimo įvertintojas, akylus stebė-
tojas visokiausių nukrypimų ir griežtas teisėjas visuomeniško gy-
venimo nusikaltimams.

Iškirpk ir užpildęs pasiųsk šį kuponą "Laisvosios Lietuvos" už-
siprenumeravimui, prenumeratos pratęsimui ar gavimui susipažinti.

Pavardė ir vardas

Numeris ir gatvė

Miestas Zona Valstija

Siunčiu \$

"L. L." prenumeratai, prenumeratos pratęsimui; prašau siųsti "L. L.", prenumeratą sumokėsiu vėliau; —
prašau siųsti susipažinimui. (Norimą pabraukti).

(Vieta laiškut)

(Parašas)

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SAŽINGAS PATARNAVIMAS —
NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU
IRANKIAI KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JŪSŲ PER-
KRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠICIRINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel.: WALBROOK 5-9209

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Perdirbami motorai, stabdžiai, transminijos, keičiamos dalys.
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.

M. ČESAS & A. STANEVIČIUS

1835 CANALPORT Tel. Dirbtuvės 5Eley 3-2146
Namy KENWOOD 8-3092

**LIETUVIŠKOJ KRAUTUVĖJ
DANA**

yra didelis pasirinkimas: įvairių gintaro gaminių, lietuviškų audi-
nių, medžio ir odos išdirbinių, meniškų margučių, vaikų ir mo-
teriškų rūbų.

SAVININKAI A. IR D. PAREIGIAI

1445 So. 49th AV., CICERO 50, ILL.
Telefonas: TO 3-6591.

Didelis pasirinkimas

Laikrodžių ir Brangenybių

Vietoje ir Europoje gamintų laikrodžių
sąžiningas pataisyimas už žemas kainas

A. R. JUNEVIČIUS IR SŪNUS

3317 So. Halsted St., Chicago, Ill.

STEPONAS C. LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS KOPLYČIOS

2424 W. 69th St. Republic 7-1213

2314 W. 23rd Pl. Virginia 7-6672

10756 S. Michigan Ave. Pullman 5-1270

LIQDĖSIO VALANDOJ

Saukite

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia

REpublic 7-3600 — 7-3601 Automobiliams vieta

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime
kopyčių arčiau jūsų namų.

Virš 50 metų Veikia Dieną ir Naktį

Ne tik patarnauja, bet ir brolius patarnimus duodu apie

ĮVAIRIAS APDRAUDAS.

KREIPKITES Į

JOHN F. EUDEIKIS

Laidotuviu Direktorius

Tai yra seniausia ir didžiausia laidotuvių įstaiga.

4605 — 07 So. Hermitage Ave. — Tel.: Yards 7-1741 ir 7-1742

arba 4330 — 34 So. California Ave. — Telef.: LA. 3-0448.

Kopyčiose moderniškai oro keitimo įrenginiai

LIETUVIŲ AUDITORIJA

3133 SOUTH HALSTED STREET

Telefonas: Victory 2-6172

CHICAGO, ILLINOIS

SEKMADIENI, SPALIŲ MĖN 31 DIENĄ

PABALTIEČIŲ KONCERTAS!

DALYVAUJA: Estų operos koloratūrinis sopranas MARET PANK

Latvių solistas VOLDEMARAS SALNA

Lietuvių solistė PRUDENCIJA BIČKIENĖ

Akompanuoja latvis VALDIS TREIMANIS

PROGRAMOJE: bus išpildyta: Pirmoje dalyje lietuvių, latvių ir

estų kompozicijos, o antroje dalyje — operų arijos ir duetai.

Po programos gros Balio Paksto orkestras — šokiams.

PRADŽIA — 4 val. po pietų Bilietų kaina \$ 1.50

KĄ JIE DIRBA

JOSEPH MEEK, Respublikonų kandidatas į senatorius pareiškė Jončai Antanui, kad jis darys pastangas dėl pavergtųjų tautų išlaisvinimo. Šį savo pareiškimą Joe MEEK, pažadėjo patvirtinti raštu.

Jonča Antanas, Melrose Park, Ill., yra žymus prekybininkas ir veikėjas.

E. Galminienė ir Z. Gražienė, tremtinės, žemaitės — motina ir duklė, nupirko iš p. Kulakauskienės "Antanetos" valgyklą (3206 S. Halsted) ir naujai pertvarkė. Ši naujoji lietuviška valgykla yra viena iš geresniųjų, gamindama sveikus, skanius lietuviškus pietus ir šiaip užkandžius. Visada mandagus patarnavimas, gera švara ir, be to, pigiau nei kitur.

Dr. Jono Šliūpo, minėjimui rengti komiteto sudarymui, lapkričio 5 d. 7 val. Lietuvių Auditorijoje mažojoje salėje šaukiamas lietuviškų organizacijų atstovų pasitarimas. Tad organizacijos prašomos atsiųsti savo atstovus.

Gautomis žiniomis, 1953 m. sausio 15 dn., Lietuvoje, mirė prof. Kazys Sleževičius, Mykolo Sleževičiaus brolis.

PROF. KAZYS SLEŽEVIČIUS

(Tąsa iš 2 psl.).

1951. XII. 8 International House, Chicagoje, vaidinta Balės Vairovės 3-jų veiksmų vaidinimas vaikams "Našlaitė". Veikalą režisavo Jurgis Blekaitis, šokius paruošė Ir. Eidrigėviūtė, muzikinę dalį tvarkė St. Kalvaitis. Scenovaizdis Alb. Bielskio. Režisūros padėjėja R. Šimanskaitė, Vaidino: R. Krivickaitė, V. Pavilciūtė, N. Šalkauskaitė, D. Žickutė, Vacys Petrauskas ir kiti.

"Našlaitė" kartota toje pat salėje 1951. XII. 9.

1952. V. 3 ir 17 d. d. Hamilton Park Auditorijoje, Chicagoje, vaidinta V. Frankienės 4-rių veiksmų pasaka "Koralaitė Teisute". Pasaką režisavo rež. Antanas Rūkas, šokius paruošė A. Valešaitis ir L. Grigaliūnaitis — Lazauskienės modernaus šokio studija. Šokius piano muzika palydėjo M. Motekaitis. Dekoracijos ir kostiumai dail. A. Varno. Vaidino: D. Beinoraitė, I. Krivickaitė, A. Mackevičiūtė ir kiti.

"Koralaitė Teisute" kartota 1952. XI. 23 Palmer Park salėje, Roselande ir 1952. XII. 14 Šv. Pranciškaus parapijos salėje, Indiana Harbor.

Per tuos dvejus teatro veiklos metus, užsienio sceninį prieraugį, vadovybė nutarė Vaikų Teatrą perorganizuoti į Chicagos Jaunimo Teatrą. Taip ir baigėsi graži Vaikų Teatro veikla.

Vaikų Teatro techniniais ir administraciniais reikalais visą laiką nuoširdžiai rūpinosi V. T. administratorius, Vilniaus krašto lietuvis mokytojas. Aleks. Dundulis ir Illinoisiaus LTB Mokytojų S-gos Valdyba.

V. K. JONYNO KŪRINIAI

rinktinėje New Yorko parodoj

Spencer Collection, šio kontinento viena svarbiausių grafikos meno, iliustruotų manuskriptų, retų Oriento ir Europos miniatiūrų bei liuksusinių leidinių kolekcija, kurios vertė siekia daugelį milijonų dolerių, šiuo metu turi savo specialią parodą New York Public Library patalpose. Šioj parodoj, šalia minėtų objektų, išstatyta eilė grafikos meno meisterių darbų, kaip pav.: Rembrandto, Diurerio, Lucas von Leideno, Andrea Mantegna ir kitų. Tarp jų mūsų džiaugsmui, randame dvi lietuvių dailininko V. K. Jonyno graviūras: "Šventą Antaną" ir "Reino peizažą". Darbai reprezentuojami kaip lietuvių grafikos pavyzdžiai. Ši paroda bus atidaryta šešius mėnesius, taigi, ją aplankys tūkstančiai žmonių.

(a. r.)

"Pirmyn" choro vakaras Spalių 30 d. 7.30 val. vakare Lietuvių Auditorijoje "Pirmyn" choras ruošia vakarą su programa: solo, duetas ir trio, dalyvaujant: Onai Steponavičienei — Stephens, Juozui Laurušoniui, Vandaui Zabelai, Irenai Protui ir Kristinai Austina. Po programos — šokiai, žaidimai ir vaišės. Patarnaus — "Pirmyn" choro nariai.

SKAUTŲ VAKARAS

Mūsų kultūrininkų iškelta į dienos šviesą lietuvių tautos 50-ties metų spaudos atkovojojimo sukaktis — metas į dirvą grūdus, davė brandų vaisių: skautiškas jaunimas šią skaudžią, bet garbingą tautos sukaktį suprato ir giliai įsijautė į momento svarbą. Dabar skautiškas jaunimas savo dvasines nuotaikas jau pradeda reikšti, tai viena, tai kita kultūrine forma.

Štai, kad ir šis pasigerėtinis pavyzdys: Šatrijos Raganos vardo, vyresnių skaučių būrelis, Cicerijoje, surengė spaudos kovų didvyriams pagerbti vakarą, kuris įvyko š. m. spalio 9 d. Cicerijoje, šv. Antano parapijos salėje.

Vyr. skautės pačios sukūrė scenai veikaliuką "Aušra", autorė — vyr. skautė O. Alšytė. Veikalui epilogą ir prologą paruošė vyr. skautė J. Juškevičiūtė.

Veikalukas trumpas, vaizdus, ryškiai nusako ano meto lietuvių tautos kietą žūtubūtinę kovą už tautos šventas prigimties teises — už spaudos laisvę. Reikia pripažinti, kad vaidintojai parodė scenos meninius sugebėjimus. Itin pasigerėtinai suvaidino motinos rolę — vyr. skautė S. Arnauskaitė. Veikaluką režisavo p. J. Balutis.

Tikrą pasigrožėjimą sukėlė tautiniai šokiai, kuriuos šoko gerai išmilkintų 8-nios poros šokėjų. Tautinius šokius išmokė nuoširdi skaučių būrelis p. Br. Jameikienė.

Piano paskambino skautė J. Cibulskytė.

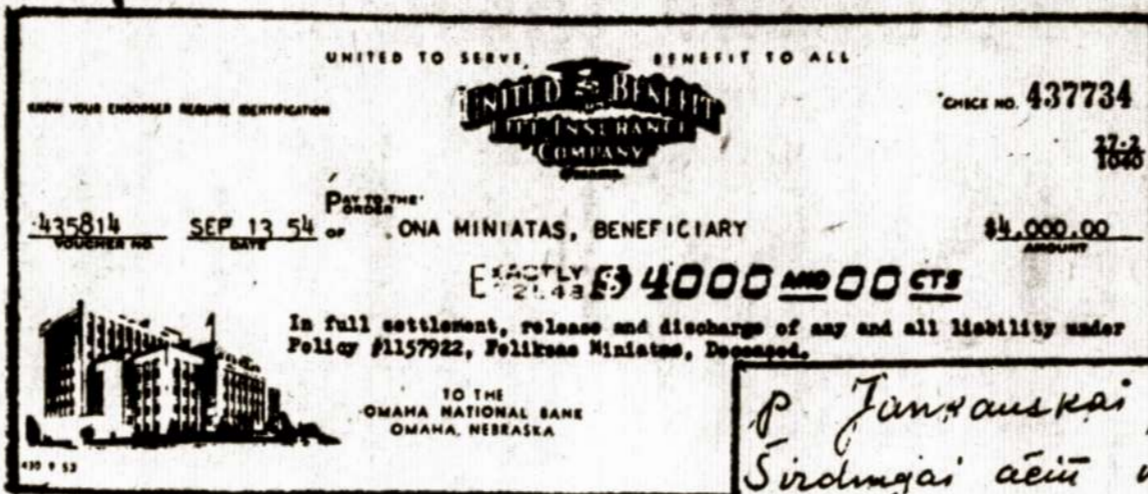
Programa buvo trumpa, bet "drūta". Vakarų rengėjos savo nuoširdžius talkininkus — p. Br. Jameikienę ir p. J. Balutį apdovanojo lietuviška knyga. Ir iš gauto vakaro pelno rengėjos žada paremti lietuvišką spaudą — skirti pinigų lietuviškai knygai išleisti.

Nors tą vakarą lietuvis pylė, kaip iš kibiro, bet skautiška vakare svečių netrūko net ir iš Chicagos.

Ryžo kupinos, išsvermingos būrelio skautės buvo pasveikintos Vyriausios skautininkės pavaduotojos sktn. Zapkuvienės. Toliau sveikino: Aušros Vartų tautininkės pavaduotoja sktn. Čaplikaitė ir Chicagos tautų kapelionas sktn. kun. J. Vaišnys.

Aušros Vartų tautininkės pavaduotoja sktn. Čaplikaitė ir Chicagos tautų kapelionas sktn. kun. J. Vaišnys.

LAIKU PADARYTAS SPRENDIMAS DAVĖ 4.000 DOLERIŲ

Velionis Feliksas Miniatas apsidraudė 1952 m. lapkričio 3 dn. Tada jis visai nenujautė, kad tai buvo jam paskutinė proga tai atlikti. Vos tik po 11 dienų, sunki liga pakirto jo sveikatą ir, šių metų rugpjūčio 1 d., galutinai nukirpo jo gyvybės siūlą. Darbovietės draudimai buvo autoamtiskai nutraukti dar prieš pusantį metų, dėl ligos nustosios dirbti. Bet jo nupirktas United of Omaha polisas, našlei ir vaikams, šiandien davė finansinę paramą; šiandien, kada jis jau nieko daugiau padėti nebegali.

*P. Jankauskai,
Sirdingai ačiū už visą Tėvų rūpinimą.
Iš delfto, po šios tragedijos, verčiau man
likviduoti nei savo kūną, nei santampą.
Aš būsiu pajėgi, net tęsti savo vyro planus — duoti vaikams mokslą.
Tik dabar supratau, kad velionis vyras
pasirinkdavojas į šį draudimą, apsauginti
šeimą net po savo mirties.
4237 S. Washburn, field 3-0815. Ona Miniata.*

MUTUAL OF OMAHA IR UNITED OF OMAHA ATSTOVAS:

L. Jankauskas

3848 West 77th Place, arba telefonuokite: Chicago 29, 111, LUdlow 5-2094

APSIDRAUDĖS TIKRAS BŪSI, KAD NELAIMĖJ NEPRA ŽŪSI!

Reikia pasakyti, kad rengiant šį vakarą ypatingai daug pasišventimo parodė ir darbo daug idėjų trys būrelio sesės: O. Alšytė, J. Juškevičiūtė ir J. Arnauskaitė. Negalima nutyliėti ir tai, kad būrelio sesėms daug talkino ir Vyčių skautai, taip pat veikė Cicerijoje. Nebuvo apsieita ir be skaučių tėvelių paramos. Bet vakaro vairą skautės stipriai išlaikė savo rankose ir gražiai viską pravedė.

Vietos lietuvių džiaugiasi patrauklia skaučių veikla, jų stiprių tautinių nusiteikimų.

Z. P. J.

NAMŲ STATYBA,

IVAIRŲS REMONTAI IR PARDAVIMAS

Jei norite remontuoti, pirkti ar užsakyti gerai išplanuotą, patogų ir pigų namą, kreipkitės pas

V. ŠIMKŪ,

4645 So. Keating Ave., Chicago 32, Ill.

Susitarimui šaukite:

REliance 5-8202

Šiokiadieniais nuo 5 val. p. p., o šventadieniais nuo 10 iki 4 val.

SKANŲ IR GARDŲ!

Lietuviškoj valgykloj ANTONETTA (3206 So. Halsted), kurią laiko tremtinės, žemaitės — motina ir dukra. Mandagus patarnavimas, gera švara ir viskas pigiau nei kitur. Gaunami ne tik pietūs, bet pusryčiai ir vakarienės.

PARDUODAMAS NAMAS

Mūrinis, visiškai naujas, vieno buto. Dėl apžiūrėjimo šaukite: REliance 5-5424 po 6 val. vakaro.

WALTER SASNAUSKAS

GENERAL KONTRAKTOR

2534 West Marquette Rd. Chicago 29, Ill.

Telef.: GROvehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal tartį ir planus.

Atlieka įvairius remonto darbus.

MAISTAS,

ALUS,

VYNAS

Jay-Garden Market

SAVIN. MARY SIMS

18434 Joy Rd., prie Southfield, Detroit 28, Mich.

Telef.: Krautuvės Buto: VE 5-5755 WE 3-6702

DAINININKĖS KUBILIENĖS

RADIO PROGRAMA

Girdėsite iš Stoties WOPA — 1490 kc. SEKMADIENIŲ 10 Val. Ryto. Visais reikalais prašom kreiptis į programos vedėją... Ona B. Kubilius 158 EAST ONTARIO STREET Chicago 11, Ill. Telef.: MO 4-2000

Per Justau Baldus

PIGIAI IR SAUGIAI

VIETOJE IR IS TOLIAU Turu naują didelį sunkvežimį ir apdraudus PRISTATAU Į PIKNIKUS visus jums reikalingus daiktus KOSTAS EIDUKONIS 6930 So. Talman — Chicago 29 Telef.: GROvehill 6-7096

27 metai patyrimo siuvime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau, pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plaunu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuomuoju pasiskaityti knygas, net ir naujausių laidų.

MARTYNAS VIDRA, 3541 So. Halsted St. Telef.: YArD 7-6035

Rašytojai ir leidėjai

Knygų, metraščių, žurnalų ir kitų leidinių SPAUDOS DARBA skubiai ir švariai, už 40—50% pigiau negu USA, atlieka atnaujinta GARNIO LEIDYKLA. Dėl dabartinio valiutos skirtingumo spaudos darbai Brazilijoje PUSIAU PIGESNI! Prieš sprenddami bet kurį leidinį — pasitarkite GARNIO LEIDYKLOJE. RAŠYKITE: Sr. KLEM NSAS JŪRA, CAIXA POSTAL, 4189 (Capital) Sao Paulo, BRASIL.

GERESNĖM SĄLYGOM

parūpins namą, farmą, vasarvietę, krautuvę, sklypus ir visokias kitokias įmones

DR. J. KAŠKELIS

B. SERGAUTIS REAL ESTATE 870 College Str. Toronto, Ont. Telef.: OL 6381 Buto: KE 7536

Šiame biure taip pat parūpinama paskolos ir padaromi įvairios rūšies apdraudimai.

JAUKUS LIETUVIŠKAS

RESTORANAS IR VALGYKLA, biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gerimai šalti ir šilti užkandžiai. Treptinių mėgstamiausia vieta.

Erdvi salė

įvairiems parengimams

JONAS BUDRIKAS

1442 So 49th CT., Cicero 50, Ill. Tel.: TOWnal 3-9472

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Ofisas — 3148 West 63rd Street CHICAGO, ILL. Ofiso telefonas: PProspect 8-1717 Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—8, tikta antradieniais ir penktadieniais. Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas. BUTAS: 3241 W. 66th PLACE Tel.: RE 7-7668

Kabineto Tel.: LAfayette 3-1707 Buto: Fillmore 3-8614 (Maywood)

Dr. S. Geštautas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS širdies, vidaus ir vaikų ligos 4055 So. Archer Avenue (Kampas Archer ir California Ave.) VAL.: 2—4 ir 6—8 p. p. kasdien išskyrus trečiadienį ir sekmadienį.

Dr. Aldona A. Juška

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE PRITAIKO AKINIUS Val.: 9—12 ir 7—9 v. v., pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį 2422 West Marquette Rd. Chicago

Dr. Irena Kurcas

SPEC. KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ 7156 So. Western Ave. (Medical Building) Pirmad., antradi., ketv. ir penktad. nuo 3—5 p. p. ir 6—8 v. v.; trečiadien. nuo 6—8 v. v.; šeštadien. 10—12 v. p. ir nuo 1—3 v. p. p. Office telef. REpublic 7-1168 Namų telef. WALbrook 6-3766

TEL.: HEMlock 4-5818

Dr. Ant. Narbutas

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS 6757 So. Western Ave. Priima: Pirm., treč., ketv. ir penkt. 6:30 — 8:30 Antradieniais: nuo 10 iki 12 v. ryta. Šeštadieniais: nuo 2 iki 4 val. popiet.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS 4253 So. Archer Ave. Priėmimo valandos: nuo 10 iki 12, nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val. Išskiriant trečiadienius ir sekmadienius. Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val. Telefonas: ofiso LAfaet 3-4949 namų SE 3-7786

Vaistinė

Pr. A. Šimkus

Savininkas 3301 South Halsted Street Tel.: VIRginia 9080 ir 9081. Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko Pr. Šimkaus.

LAISVOSIOS LIETUVOS SPAUDOS BALIUS

BUS

SOKOL HALL 2337 S. KEDZIE AVE. 1954 M. GRUOD. 25 D.

Sekite garsinimus kituose numeruose.